

**Epistolae ad Alethophilum duae altera de motu sanguinis post mortem
altera de cordis polypo in dubium revocato / [Andrea Pasta].**

Contributors

Pasta, Andrea, 1706-1782.

Publication/Creation

Bergomi : G. Santini, 1737.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/cbynw5jm>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

F. m.
1
18

G. D. 10.

N
6.33

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark

PASTA, A.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark

T9

ANDREÆ PASTÆ
BERGOMATIS
EPISTOLÆ
AD ALETHOPHILUM
D U Æ
A L T E R A
DE MOTU SANGUINIS
POST MORTEM
A L T E R A
DE CORDIS POLYPO
IN DUBIUM REVOCATO.

BERGOMI MDCCXXXVII.

Ex Typographia Joannis Santini.

SUPERIORUM PERMISSU.

ANDREAE
BERGOMATIS
EPISTOLAE
AD ALPHRAPHIUM

D U E
A L T E R A
DE MOTU SANGUINIS
POST MORTEM
A L T E R A

DE CORDIS POLYPO
IN EURUM REVOCATO.

BERGOMI MDCCXXVII
Ex Typographia Joannis Scutini.
SUPERIORUM PERMISSU.

EPISTOLA I.

D E

MOTU SANGUINIS
POST MORTEM.

Nonnulla de motu sanguinis post mortem , quæ magis verisimilia esse novi , ad te mitto , mi Alethophile ; idque eo libentius facio , quia mihi videtur posse ad rem quam colis medicam pertinere . Ac primum haudquaquam te latet Cl. Viros censuisse , sanguinem post mortem ex arteriis in venas compelli ; alios quidem universum , alios maximam tantum partem ; alios plerumque , alios semper id accidere . Quæ hercule minus probabilia , si rationes sequi velis , tibi videbuntur cogitanti , tantum sanguinis una arteriarum contractione esse expellendum . Siquidem , ubi opus esset pluribus arteriarum contractionibus , rursus implerentur arteriæ sanguine ; quia semel contractæ contrahi iterum nequeunt , nisi cor iterum sanguinem in easdem impellat . Ergo si non videtur satis esse ad exhaustiendas arterias , aut ad maximam partem sanguinis traducendam ex arteriis in venas una arteriarum contractio , quanto minus apta videri debet ea , quæ est omnium ultima , quæque collapsis morientis viribus excitatur ?

Ceterum non inficior ab exploratis humanorum cadaverum venis arteriisque , licet diversa senserint , singulos tamen rationes traxisse Viros Præstantissimos . Responderint autem , an non responderint experimenta affirmantibus , universum sanguinem , aut fere universum inveniri in cadaverum venis , iudicium sit penes Anatomicorum hujus ævi Principem longe om-

nium celeberrimum D. Joannem Baptistam Morgagnum Præceptorem meum, cui quantum possum post Parentes debeo, qui in *Advers. Anat. alt. animad.* 72. p. 83. inquit: „ in non paucis cadaveribus „ se „ magnam sanguinis partem in arteriis „ observasse. „

Quod si licet opinionem interponi meam, proponam certe quod in canibus expertus sum inverso capite suspensis; ratus in hoc corporis positu ea fore perspicua, quæ in horizontali situ corporis nondum satis responderant. Dissectis igitur quatuor canibus, quos pridie laqueo posterioribus suspensos pedibus enecueram, inveni venarum sanguinem ex posterioribus cruralibus atque iliacis ramis in cavæ truncum inferioris delapsum paulo infra emulgentes venas; in duobus aliis ad emulgentes descendisse memini; quo descenderat quoque in iisdem duobus canibus aortæ sanguis, qui similiter ex cruralibus posterioribus atque iliacis arteriis in aortæ descendens truncum defluerat: in prioribus quatuor canibus paulo infra venarum sanguinem aortæ sanguis constitit. Secto deinde thorace, revulsisque hepate, ventriculo, intestinis, & pulmonibus, continuo se se magis magisque subducere cœpit tum sanguis qui aortam impleverat, tum qui cavam venam sic, ut hic in plerisque duos digitos distaret ab hepate; ille quartam attingeret thoracis costam ab inferioribus numerando.

Quin etiam memini, contentum in venis emulgentibus sanguinem plurimum eorundem canum eo pervenisse, quo sanguis pervenerat qui in emulgentibus arteriis continebatur: siquidem vasa hæc, neque in iis qui capite suspenduntur canibus, neque in iis qui posterioribus suspenduntur pedibus, sanguine prorsus carent; quippe quæ cum truncis, quibus inseruntur, in utraque corporis positione angulum obtusum efficiunt, qua parte sanguis defluit. Præter hæc ad rem quoque facit quod haud semel mihi vidisse contigit in canibus suspensis capite: sanguis nempe arteriarum cruralium anteriorum, sanguinem venarum ejusdem nominis altitudine æquabat: sed in hisce tentaminibus summa cautio adhibenda est, ne compressa vasa manibus inter secandum, si sanguinem continent fluidum, exhauriantur.

Transeo nunc ad motum illum sanguinis, qui cessante motu projectio a corde atque arteriis profecto; in quo animalium vitam consistere arbitror; oritur: motusque fluminis appellari merito potest, quia scilicet sanguis fluminum instar fertur ad terræ centrum. Siquidem rationi quoque consentaneum est, non ante coire debere sanguinem, quam deorsum fluat; utique si impulsus eo fuerit, ubi vi insitæ gravitatis consistere nequit.

Idcirco quæ ante recensui experimenta, ut arteriosi venosique sanguinis quantitatem, qui post mortem in vasis offenditur, videntur ob oculos ponere, sic motum hunc sanguinis luculenter ostendunt. In eo enim corporis positu, quo pedibus posterioribus suspensi canes vitam laqueo amittunt, defluit sanguis fere universus ex arteriis venisque cruralibus posterioribus, iliatis, aliisque ad easdem pertinentibus, dummodo ne vasorum directio impedimento sit defluenti sanguini, defluit, inquam, in cavæ aortæque truncum plerumque paulo infra emulgentia vasa, uti dictum ante est.

Neque minus hic motus sanguinis apparet, si capite suspendantur canes. Etenim in ea corporis positione jugulares venæ infra vinculum, arteriæque carotides; itemque venæ arteriæque succlavæ, superioris cavæ truncus, aortæque arcus, aliæque vasa sanguifera partim quidem in cordis ventriculos exonerantur, partim in inferioris cavæ truncum, & descendens aortæ, eorundemque ramos ita, ut sæpe sanguis fere ad vasorum initium, quæ iliaca appellantur, descendat; sæpe quoque multo altius subsistat, maximeque in cavæ inferioris trunco. Quod ubi accidit, tribuendum quidem est ventriculo, intestinisque cibo, potu, fæcibus, flatuque distentis, aliisque imi ventris visceribus vasa comprimentibus, in quæ sanguis defluere nititur. Ob id commodissimum est proceriores & vetustiores gracilesque molossos, quorum vasa fortiora sunt jeunos incidere; neque uno dumtaxat experimento, sed pluribus uti quam diligentissime: metus quippe est, ne huc illuc sanguis, dum vasa explorantur corporis, feratur; præsertim si idem sanguis in coeundo firmitatem, quam istiusmodi experimenta postulant, non fuerit consecutus.

Hinc

Hinc nihil est, cur miseris, hujusmodi sanguinis motum usque adhuc, quod equidem sciam, latuisse; cum homines, aut humi strati, aut in lecto cubantes fere pereant; in qua sane corporis positione sanguinis descensus, qui in perpendiculari corporis situ clare perspicitur, longe minus innotescit. Sed neque in iis, qui suspensio multantur, motum hunc sanguinis potuisse percipi dixerim; eo fortasse quia non incidantur corpora e furca pendentia. Veri namque simile est, quum patibulo demittuntur tabulæque imponuntur jugulatorum corpora, illuc ferri sanguinem unde discesserat, simul ac vitam amiserant. Idem quoque experimur in canibus, si posteaquam suspensi sunt capite, in horizontali situ ponantur. Quod si interdum accidit, ut sanguis propter firmiorem coitum nequaquam locum mutet; profecto ejusdem serum id faciet, quod scilicet globulis permixtum rubris e grumo sanguinis, dum cadaver concutitur aut disseccatur, decidentibus, haud paucos sefellisse legimus optimi specie sanguinis.

Porro neque mirum videri debet, si sanguine refertas interdum venas; arterias vero offenderint vacuas, qui sanguinem post mortem pelli ex arteriis in venas existimant. Ut enim id de singulis arteriis affirmare minime ausim, sic interdum nonnullis accidere, ut sanguine careant, manifestum est: quemadmodum etiam constat, nonnullas interdum arterias refertas sanguine, socias contra venas sine sanguine apprehendi. Quod ubi sequiturtribuendum præsertim puto mutatae positioni corporis, quam homo moriens habuerat. Nam posito etiam, quod e. g. in horizontali supinoque situ corporis, in quo periit, collocetur homo, si tamen eadem cadaveris positio servata ante non fuerit, valde metus est, ne, ubi præsertim parum sanguis coiverit, sedem mutet. Ceterum scire etiam convenit, modo in arteriis, modo in venis, sæpe sanguinis variare coitum; sanguinemque longe facilius ex arteriis defluere, quam ex venis solere; eo quod illæ, certe quidem majores, multo minus propter tunicarum robur ac crassitudinem a circumjacentibus partibus comprimuntur: ob idque haud semel observasse memini, canum sanguinem suspensorum capite in aortæ descendens

trun-

trunco multo plus descendisse , quam in trunco venæ cavæ inferioris.

His cognitis si morientis ægri positum attenderis , inque eo corpus , usquedum refrigeratum fuerit , permanserit ; si deinde tabulæ cadavere imposito vasorum directiones & figuras , quæ corporis respondent situi , in quo homo interiiit ; partiumque circumpositarum molem , figuram , positionemque spectaveris , ut ut in horizontali aut alio quocunque situ moriatur æger , nullus dubito , quin intelligas , cur scilicet sanguis in his potius locis , quam in illis inveniatur ; cur hæc vasa sanguinis attollantur , cur illa subsideant.

Quorum certe usus erit , tum penes eos , qui ad detegendas morborum causas in morbosorum corporum anatome versantur , tum eos etiam , qui a mortuorum dissectionibus abhorrentes editis aliorum observationibus utuntur , quæ morbi historiam tradunt & cadaveris dissectionem . Scilicet eos falli intelligent , qui , ut credant sanguinem æquali *proportionaliter* velocitate fluxisse per universum viventis corpus , arbitrantur , oportere sanguinem æquali proportione vasa distendere in mortuo . Iccirco , cum nihil frequentius occurrat , tum in sectione cadaverum , tum in eorundem dissectorum historiis , quam vasa cerebri sanguine turgida , aut duræ meningis sinus , aut cordis offendere , tamquam id , quod vel mortem intulerit , vel inter mortis causas enumerari debeat ; scire multum proderit , hoc haudquaquam adscribendum esse vi morbi , sed sanguini , qui nimirum post mortem , partium collabentium pondere , modo fursum pellitur ; modo ruit deorsum vi insitæ gravitatis . Cui quoque tribuendas esse intelligent plerasque & quidem insignes auricularum cordis , vasorumque sanguiferorum expansiones , sinuumque cordis , atque in primis dexteri ejusdem ventriculi ; quas videlicet nulla indicaverint signa ab Auctoribus tradita , quæ excusso intus contento sanguine minuuntur , & interdum fere penitus evanescunt , quæque Professoribus , unde eadem cœperint ignorantibus , negotium facessunt , atque in errorem sæpe numero inducunt . Haud aliter sane

acci-

accidere cernimus sanguiferis cordis, pulmonumque vas,
 cordisque auriculis, atque ventriculis, quum suspensi po-
 steriorem pedibus jugulantur canes. Neque mirabuntur in
 posterum, si duræ meningis sinus, cordisque, sanguine offen-
 derint vacuos: sed his vitatis quæ fallere consueverunt,
 forte eveniet, ut viam ineant, quæ ad veras morbi causas
 detegendas perducant. Vale.

EPISTOLA II.

D E

CORDIS POLYPO IN DUBIUM REVOCATO.

Er difficilem rem & perobscuram efflagitanti tibi si hæsitans respondero, si pluribus ac sine ordine scripsero, ignoscas velim, Optime Alethophile, neque enim te magis veritas hæc super re, quam me ipsum latet. Quæris, quid sentiam de cordis Polypo: utrum vivis insit: an vero excitetur post obitum. Negarat quidem, uti non es nescius, Cl. Kerckringius hujusmodi Polypum ante mortem gigni; quem tamen falsum fuisse plerique putant, propterea quod ex ejusdem ipsius verbis, se Polypum vidisse nullum, apparet. Etenim Spicileg. Anat. obs. 73. p. 145. inquit: „ Polypum cordis, aortæ, & „ quarum non partium illi nobis proferunt, & porro vidisse „ asserunt: viderunt ii viri, quod vidisse se dicunt, nec in eos „ cadit vanitatis, vel mendacii ulla suspicio; sed polypum „ id cordis, aut aliarum partium esse, quo vivi afflictæ fuerint, in eo quam erraverint non tantum dicere possum, sed „ etiam ostendere. Servo enim ejusmodi, quos ipsi vocant, „ polypos ex variis partibus collectos: nihil enim aliud sunt, „ quam sanguis, qui post animalium mortem refrigeratus & „ grumofus, durusque redditus, ex corde, hepate, & ceteris „ partibus extrahitur, in varios ramos divisus, pro ut ibi in „ cavitatibus variis hæsit, qui polypo narium ita similis est, „ ut prima fronte prorsus idem appareat: sed cum ego similem polypum in animalibus formare possim, quoties libuerit: non ægre ferent viri isti, quos ante laudavi, me hic

B

„ ad-

„ admonere ceteros , ne propter authoritatem eorum labantur
 „ in errorem , putentque id morbi genus adfuisse vivis , cujus
 „ in mortuis orta est aliqua similitudo ex concreto in variis
 „ cavernulis sanguine : is autem concrevit per admixtionem
 „ peccantis cujusdam acidi humoris ; quod experientia tuis ip-
 „ sa exhibebit oculis , si cani vivo venam secueris , eique spi-
 „ ritum vitrioli infuderis ; coagulabitur enim continuo san-
 „ guis , & qualem in putatitiis illis polypis animadvertimus ,
 „ concipiet duritiem . „

II. Inter eos autem , qui responderunt Kerckringio , princi-
 pem tenet locum Vir Summus Marcellus Malpighius , qui Op.
 Posth. pag. 44. edit. Venet. inquit : „ Quoniam vero , ut fu-
 „ se ibidem habui „ idest in dissertatione de Polypo cordis „
 „ substantiæ modus , reliquaque accidentia diversa sunt a con-
 „ creto sanguine , symptomata quoque vivente animali obser-
 „ vantur , quæ ab existentia polypi necessario dependent , nec
 „ probabile sit tam brevi excitari , ideo polypum congestionem
 „ esse præternaturalem , determinata sanguinis portione excita-
 „ tam longo etiam tempore vi morbi credibile est . His acce-
 „ dat , frequenter in cadaveribus ita dilatari cordis ventricu-
 „ los , & continuata vasa , & præcipue aortam , ut ossæ etiam
 „ reddatur , vel saltem ossæ lamellæ in interiori superficie ,
 „ squamarum instar , excrescant , ut in cadavere Eminentissi-
 „ mi Cardinalis *Bonacursii* , aliisque exinde observavi ; in aliis
 „ pariter , cordis ventriculos ita ampliatis conspexi , ut alte-
 „ rum cor continere potuissent . „

Deinde Cl. J. Jac. Mangetus Bibl. Anat. tom. 2. p. 2. pag.
 124. edit. 1685. hæc Kerckringio reposuit : „ Hallucinatur
 „ Vir Clar. dum quod ipsi inter secandum non occurrit , (sci-
 „ licet Polypos vidisse ea ratione efformatos quam supra de-
 „ scripserunt Clariss. Malpighius , aut alii ab ipso citati Au-
 „ ctiores) propterea in rerum natura , nec existisse , nec exsi-
 „ stere pronunciat , & quidquid sub Polyporum nomine apud
 „ Authores venit ; meras sanguinis refrigerati in cordis ventri-
 „ culis , aliisque corporis cavernulis , coagulationes esse asse-
 „ rit ; quas etiam coagulationes arte perficere noverit , ante
 „ inductum tale refrigerium , sc. infuso in venas vitrioli spiri-

„ tu ,

EPISTOLA II.

EI

„ tu, vel alio aliquo acido apto; quali experimento veluti pro-
 „ prio gladio se ipsum confodit: quis enim non videt illum,
 „ dum pseudo Polyporum suorum formationem ab acido coa-
 „ gulante deducit, aliquid morbifici in sanguine nidulantis,
 „ unde illi in cordis ventriculis, & arteriis, nulla infusione
 „ prævia, gignantur, agnoscere, sicque solo sanguinis in ca-
 „ davere stagnantis refrigerio totum hoc tribuere non posse,
 „ quod tamen primo asserendum suscipiebat. Præterea, ut
 „ jam advertimus, non tantum repertæ sunt sanguinis coagu-
 „ lationes, quales ipse describit, aut quales nos in animalibus
 „ a viperis demorsis sæpius observavimus; — in quibus
 „ color sanguineus appareret, sed aliæ præterea in quibus co-
 „ lor ille in totum immutatus videretur; tales superius depi-
 „ ctæ sunt a Clar. Malpighio, ut & etiam a Celeberr. Louve-
 „ ro in suo de corde tractatu. Et rursus non tantum e pluri-
 „ bus particulis similaribus, e sero sanguinis productis, con-
 „ fectæ, sed etiam e variis partibus dissimilaribus, fibris sc.
 „ venis &c. compositæ. „

Tum Cl. Jo. Conr. Peyerus Meth. Hist. Anatomico-Med.
 cap. 6. „ Magnum est „ inquit „ inter grumos & polypum
 „ discrimen: illi enim fibris paucis ac laxè confuseque unitis
 „ instructi rubent; hic candicat, instar fere adipis, densata
 „ atque ordinata fibrarum serie ac robore pollens. „

Postremo Cel. Jo. Fantonus in Schol. obs. 31. Jo. Bapt. Fan-
 „ toni 5. p. m. 89. hæc habet: „ Kerckringius in Cadaveribus
 „ oriri Polypos vult ex coagulatione refrigerati sanguinis, in-
 „ ducta a particulis acescentibus, suamque familiari experi-
 „ mento firmare conatur sententiam. Acidum liquorem, ut
 „ vitrioli spiritum, in vivi Canis venam infundit, in quo re-
 „ pentinam post mortem aperto grumofum, concretumque san-
 „ guinem, quasi longe lateque productum, extensumque Po-
 „ lypum, offendit. Verum cuilibet occurrere primo potest,
 „ quantum diversa sit natura, & conformatio Polypi a simpli-
 „ ci sanguine grumoso, atque concreto. Ulterius si hoc dare
 „ Kerckringio velimus, ut ab acidi liquoris in vivi Animalis
 „ venam injectione Polypi excitentur, errare illum turpius,
 „ & secum pugnare, ostenderimus; ipsa enim sanguinis in

„ Polypum concretio ab acido liquore producta generari equi-
 „ dem Polypos posse vivente Animali, evincit; Acidum enim
 „ in sanguine est: suadet ratio, & chimica confirmat Ana-
 „ lysis. „

III. At post irritos Kerckringii conatus adeo cordis Polypi fama crevit, ut jam magnitudine laboret sua; eoque ducta res est, ut alii hodie de Polypo non amplius dubitent, alii familiarem morbum esse contendant. Atque ut plures libros præteream, qui haud multum dissitis annis sunt editi, ubi Polypi cordis haud infrequentes esse dicuntur, opus lege Eruditiss. Frid. Hofmanni anno 1732. recensum Venetiis de Medicina Rationali Systematica; & primo tom. 3. sect. 1. cap. 16. §. 7. p. 214. ubi postquam meminit Cl. Auctor Greiselii in Misc. nat. curios. An. 1670. obs. 74. inquentis: „ quotquot catarrho „ suffocativo, quo homo frequentius morte decedit subita, „ mortuos aperui, in omnibus corpora callosa, viscida ac glutinosa in corde deprehendi; „ & postquam meminit „ Grætzium Medicum quendam castrensem, vel quingentos milites „ asthmate suffocatos incidisse, atque semper vel hydropem „ pectoris, vel polypum cordis ventriculos & vasa obsidentem, „ adinvenisse; „ postquam, inquam, horum meminit, addit illico: „ Ipse non minus confirmatius asseverare possum, „ me quotiescunque copia fuit asthmate defunctos dissecandi, „ polypum in vasis pulmonum & cordis — offendisse. „

Consule deinde ejusdem operis tom. 2. Pathol. General. p. 3. c. 8. p. 241. §. 19. ubi invenies „ in iis qui subita morte extinguuntur, aut apoplexia, suffocativo catarrho, aut asthmate convulsivo cum pectoris hydrope vitam finiunt, quandoque etiam, qui ex hæmoptysi, pleuritide, asthmate hydropico extinguuntur, insignis magnitudinis „ polypos „ cor vel pulmonalia vasa occupantes „ reperiri. Ac subinde in apposito scholio legitur pag. 242. „ In veterum monumentis „ nulla polyporum mentio reperitur, quia parcius vel plane „ nulla post mortem facta fuit corporum incisio & inspectio, „ cum tamen testantibus, quæ nostris temporibus fiunt, sectionibus in omni fere difficili & gravi morbo non tantum „ in corde & annexis venis atque arteriis, sed & ultra in ce-
 „ rebri

5, rebri sinibus, in uteri aut iliacis vasis, quandoque ejusmodi concrementa & coagula membranacea reperiantur. Deum Præcl. idem Auctor tom. 3. f. 1. c. 7. §. 43. p. 95. de Polypis locutus inquit: „Diligentior cadaverum morte sublato-
rum anatome nos facit certiores, vix tria cadavera occurre-
re, ubi non infesti hi hospites conspectui se se offerant. „

IV. Equidem, ut verum fatear, etsi Viro Doctissimo fidem habeo, non adduci tamen possum, ut, quæ mihi non satis cognita nec satis explorete percepta sunt, temere credam. Profecto vix ac ne vix quidem animum ad hoc induxerim, nimirum veros fuisse Polypos, idest ante mortem genitos, qui in eorum corporibus reperti fuerunt, in quibus dum viverent nulla sui indicia præbuit Polypus. Quippe ubi is aut cor, aut cordis vasa occupat præcordiorum adest angustia docente Insigni Malpighio Op. Posth. p. 44. *pulsus vibratus & intermittens, vasa in jugulo dilatata, frequens animi defectus, brachii torpor, pulsus obscuritas in eodem, & in sterno spasmodicus dolor non semel observatus.* Hæc atque alia recenset Prælaudatus Hofmannus Med. Rat. Syst. t. 3. f. 5. c. 7. §. 44. p. 96. Polypi, inquit, *initium arguit compressio pectoris, & fixus circa cor dolor, si vero jam incrementum cæpit, præter hæc frequentius, vel levi de causa, recurrit cordis palpitatio, pulsus variis modis inæqualis & varius est, sæpiusque notabilibus intervallis intermittit. Tum a motu corporis fortiori, vel medicamento sanguinem exagitante sumpto, aut ab affectu animi vehementiori, Dyspnæa & incredibilis cordis anxietas urget. Postremo lipothimiæ frequentia sine causa evidente, vel quæ a certo corporis decubitu provenit, est in signis Polypi præcipuis commemoranda.*

Idcirco quoties ad sequentes historias, in quibus mihi videntur Polypi desiderari signa, animum refero, toties affirmare non dubito repertos in cadaveribus Polypos solum post mortem fuisse excitatos.

Momma Baxius, homo trepidus, ac hebes, occisus repente a morbo attonito, obtulit secanti chirurgo, cerebrum adeo flaccidum; & membranas ipsius, tam frequenti pituita perfusas: ut opus fuerit, eam spongia detergere. Qua eadem pituita, replebantur utique & venæ, per cerebrum dispersæ; nec minus, sinus falciformis:

mis : & quidem utrobique , tanta copia , ac lentore : ut inde potuerit extrahi , instar longioris alicujus fili . Moriente hac concreta pituita non levem polypi suspicionem : sed quem , id temporis frustra quæsitum ivimus in naribus : illum offendimus deinceps inscii , in sinistro cordis ventriculo : in quo simile quid etiam , animadvertit vir diligens , Casparus Barbinus : sed ex materia adiposa : cum noster polypus fuerit , a concreta pituita . ——— Constabat is , ex alba , ac concreta pituita , inclusa membraneo involucri : & inherens suis radicibus , carneis cordis fibris , assurgebat bifido trunco , obturatum non minus arteriam aortam , quam venosam &c. Nicol. Tulpii . lib. 1. Obs. Med. 27. p. 53. & 55. edit. 5. Lugd. Batav.

Age nunc Alethophile putas ne signorum Polypi oblitum Accuratissimum Tulpium , qui trepidi meminerat , atque hebetis hominis ?

Sacerdos ætatis consistentis tetra scabie laborabat cum pruritu molestissimo , intensissimaque siti ; cæterum bene videbatur se habere . Nocte quadam ex improvise mortuus est . ——— Cor magnum , non subrotundum , sed depressum valde , & planum . Auricula dextra varicosa ventriculo æqualis . Concretiones Cordis polyposæ in quatuor magna vasa producebantur „ . Jo. Bapt. Fantoni Obs. Anat. Med. 8. p. m. 23.

Deinde Jo: Fantonus Vir Cel. in scholio p. 25. n. 7. inquit : „ Cæterum mors improvise polypis in Corde repertis , qui in „ quatuor magna vasa producebantur , proculdubio est adscribenda ; Patet enim , quod majoribus hisce vasis pene obstructis circulatio sanguinis ita debuit intercipi , ut Homo merneret exanimis . „

Cum Myrtilleti studio Medico vacarem , & inopinato quidam e Sereniss. Electoris Satrapis octiduo spatio a Febre quadam symptomatica jugularetur , exenteratio demandata est Archiatro , & sequentia notatu digna memoriæ infixi . ——— Corde aperto , in sinistro ejus ventriculo , invenimus massam quandam fibrosam , pinguedinem referentem , nulla parte adnatam , sed liberam ovi columbini magnitudine . D. G. C. Winclerus in Miscell. cur. ann. 1671. o. 133. Vid. Sepulc. Anat. T. Boneti edit. Genev. 1700. t. 3. l. 4. f. 1. o. 47. §. 3. p. 197.

In hujus historiæ scholio legimus „ Nobilem illum nunquam

„ quam de ulla pectoris angustia conquestum , sine tussi , sed „ exercitio equestri & chorearum quotidie vacabat .

Christianus Sudi Gallus , annorum octo , dum pueriliter scabella & mensas vitulatur , offendit inopinato casu pectus , quod allisum capiti sedibus ictum excipit gravissimum : Ille tamen ne in offensam Parentis incurreret dissimulat factum , sed ex eo tempore ad ludendum segnior , paucis post mensibus pallescere incipit & de ventris doloribus conqueri : *Advocatus* ego , lapsusque illius ignarus , præscribo quæ lumbricos excludant ; quod ex pallore , ex nubilis sub oculo utroque ductibus , fritione narium , tenso abdomine conjicerem vermixare puellum : & quidem eo successu propinata illa phar-maca , ut prodirent tandem lumbrici longi tum per os tum per se-cessum : Nihil tamen confirmatior sanitate puer , non ita multos post dies ex ægitudine decedit ; -- In dextro cordis ventriculo frustum carneum oblongum , sed nusquam annexum , in sinistro pinguedo item libera , & vermiculo cætera non dissimilis . *Ol. Borrich. in act. Med. Thom. Bartholin. ann. 1674. 75. 76. vid. Bonet. Sepulc. Anat. t. 3. l. 4. f. 3. o. 27. §. 4. p. 371.*

Occubuit in *Nosotrophio* *Adolescens* rusticus 20. circiter annorum , qui a febris maligna , qua laboravit ante , liberatus , ceu ex pulsu aliorumque symptomatum omnimoda cessatione colligere fas fuit , ob errorem in dieta commissum , in dysenteriam funestam incurrit . Hujus sectioni nos accinximus , ——— . In cava dexterum cordis ventriculum ingrediente , & pulmonali arteria eodem egrediente , polypi duo insignes hæserunt , sibi invicem contigui , & columnis ventriculi firmiter impacti : mirumque forte , hinc pulsum , qui dum continua laboravit aliquando intermisit summeque inæqualis fuit , eadem depulsa plenarie rediisse . *D. Joh. Jac. Harderus Miscell. Curios. Decur. 2. Ann. 6. vid. Bonet. ibid. t. 2. l. 3. f. 11. o. 5. p. 181.*

In alia *Viri* alicujus *Ill.* sectione „ deprehensus „ in utroque cordis ventriculo „ polypus est , ponderans „ dextri ventriculi unciam unam , sinistri vero dragmas 5. nihilominus patiens hic immunis semper vixit ab asthma & convulsionibus ; cæterum patiens hic alioquin salacissimus , & a lue venerea , qua ante infectus fuerat , & adhuc dum vexante podagra per plures annos contractus e loco se movere non poterat , quo volebat , portandus erat , cibus
potus-

potusque per famulum ejus ori admovendus, in tanta quidem quantitate, ut fatigatum per diem triturio validum rusticum saturasset, dormiebat, quietus & placidus, in miserrimo quo torquebatur vitæ statu, naturali quasi hilaritate & jucundis facetiis integrum consortium sine tædio multiloquax detinebat, ad ultimum vitæ fere terminum nunquam tetricus aut tædiosus, donec una alterave septimana ante obitum gravissima tussi corriperetur, cum tam copiosa serositatum acrium & fœtidarum excretionem, ut nemo præ fœtore in cubiculo posset subsistere, excretorum humorum acrimonia ita fauces excoriaverat, ut neque loqui neque cibos amplius deglutire potis esset, donec fatiscens, consumptis viribus diem objerit. &c. vid. Bonet. *ibid.* t. 1. l. 2. f. 1. o. 30. p. 569.

Anni 1662. Martii 26. ante meridiem hora nona rusticus ebrius, ætatis consistentis, ex pugno pectori inflicto supinus sternitur: Ex templo conqueritur de frigore, dolore lumborum, ita ut ægre deambulet, attamen ejus diei vespera extra urbem ad suam familiam se confert, quæ sesqui hora distat, decumbit, sanguinem spuit, punctiõibus gravissimis in utroque latere excruciat, sitis ingens, & tandem mentis vacillatio adfuit, quam excepit convulsio & mors, 30. Martii, hora ipsa meridiana. — Cor vitæ princeps & moderator, illæso Pericardio & ejus aqua, omnino flaccidum: Cum dextrum ventriculum ferimus, apparet materia subalbicans, pancreati omnino similis: Cum tamen simile quid veræ pinguedinis interspersum esset, cum tenacitate, quod nec unguibus cedebat, diversum quid judicavimus: Ventriculus iste præterea sanguine putrido, i. e. sine fibris scatebat: Dum sinistram cordis foræam scrutamur, siquidem dextro thalamo ipsa nobilior audit, etiam parem in ea materiam & longitudine & visciditate reperimus. Ex his Cordis Polypum dicimus, & uterque ponderabat ad minimum uncias quatuor. M. Bodganus apud Bartholin. *Epist.* 11. Cent. 4. vid. Bonet. *ibid.* t. 3. l. 4. f. 3. o. 29. §. 6. p. 373. & 374.

Elizabethæ Anglæ quinquagesimum jam agentis ætatis annum menstrua octennio ante fluere cessarunt, nunc inde ab anno redeuntia, sed inordinate: Per tres menses eodem Fluore corripitur albo, copioso, summaque cum virium debilitate sensim aucto: adeo ut stanti ambulantiq; semper invitæ quid destillet: Acrimonia humoris abditi naturæ loci multum erodebantur, urinaque juxta suppressa-

batur:

hatur: Inde grumi sanguinis prodierunt, ingenti cum dolore, præsertim in hypochondriis: Alvus per dies quinque continuos adstricta erat: Adhibita autem incassum fuerant a Medicis excell. pharmaca. Tandem supervenientibus intolerabilibus circa pubem & anum cruciatibus, & vomitu materiæ biliosæ, mortua est. Cordi Polypus erat. — Ex literis Muralti ad Peyerum. Vid. Bonetus ibid. t. 3. l. 3. s. 36. o. 1. p. 81.

Pieter vande Velde sexagenarius, qui -- mendicando vitam sustentaverat, postea valetudinarius in nosocomium delatus est; ubi per tres septimanas commoratus -- obiit. -- Ante sex circiter menses ex victu pravo in Leucophlegmatiam inciderat, quæ paulatim in hydropem Ascytem & hydrocelen scroti insignem degeneraverat. -- Et tumor pedum insignis subortus erat, appetitus autem dejectus, cum perpetuo alvi profluvio, ex dejecto viscerum tono. -- Cordis autem cavitas, ut & magna ejus vasa, humore viscido, albo & tenacissimo infarta erant, adeo ut credibile talem & sanguinem in ipso fuisse. Heurnius in Obs. Hist. 19. p. m. 20. & 21.

Decemb. 2. 1675. aperui cadaver mulieris 30. ann. Fluxu hæc laboraverat albo jam per septem menses, qui ultimis temporibus gravis admodum, & dolorificus materiæ fætidissimæ: Urinam parce admodum excernebat, nec unquam sine dolore. -- Cordis ventriculum dextrum insignis admodum occupabat Polypus, tenax valde, albus, fibrosus, extendebat se ad plurimum digitorum longitudinem in arteriæ pulmonalis interiora. Blas. P. 5. Obs. Med. 5. Vid. Bonet. ib. t. 3. l. 3. s. 36. o. 1. p. 85. & 86.

Emin. Card. Melsius septuagenarius, jam menses aliquot de obtuso quodam dolore in dextra thoracis parte ad claviculam conquestus, non simplices catarrhi, quamvis levioris, molestias aliquoties perpeffus, aliquam capitis debilitatem advertit, quibus febris sociam se superaddens, 14. ab invasione die Ægrum e medio sustulit, quem convulsio pridie præcessit. -- In thorace sub integumentis communibus, ad finem musculi serrati minoris antici, inter primam & secundam legitimarum costarum, abscessus erat non ita magnus, pure pacuo, albo, æquali & minime fætido scatens, quod illæsa pleura primam costam corroserat ac transversim disruperat, sine ulla tamen coloris mutatione: Distabat hic abscessus duos digitos a confinio primæ sterni cartilaginis, in dextero latere: dum vixit, in cute nullum hujus abscessus inditium, etiam diligentissime intuentibus apparuit: Pleura sana, pulmonis tunica abscessui propior fibris pleuræ adhærens, callo obducta erat: Pulmonum substantia pure

referta: In superficie cordis vesicula erat: In dextero ventriculo Polypii duo, tendinibus mitralium valvularum implicabantur, digiti minoris crassitie, quorum unus e fundo ventriculi in venam arteriosam ramos aliquot spargebat, alter in venam cavam: E sinistro ventriculo alii duo prodibant variis fibris annexi valvulis tam trienspidibus quam semilunaribus: major in arteriam aortam justo ampliore ad octo digitos excurrerat. Hen. a Monichen Cent. 2. Epist. 27. Bartholin. vid. Bonet. ibid. t. 1. l. 2. f. 3. o. 3. p. 610.

Mercenarius is fuit, ætatis virilis, anno 1680. Mens. Januar. isto defunctus morbo, idest anasarca. —. Cordis ventriculorum dextro inciso polypum, ex sanguine diluto contextum, carnis telam cum cruore congelatam, columellarum radicibus affixam inherere vidimus. Secta autem caute vena cava cum arteria pulmonali, eandem carneam texturam divaricatam memorata vasa occupasse observavimus, atque ex utraque quadrantem ulnæ longa frustra extraximus, hæ illæ furie quæ agrum excruciarunt, ut semper de ruptura cordis in dextro latere conquestus fuerit perditæ. Hartmannus. Miscell. Cur. Decur. 2. ann. 5. Vid. Idem ibidem t. 2. l. 3. f. 21. o. 52. p. 511. & 512.

Profecto longe minus de ruptura cordis in dextero latere, quam de summa spirandi difficultate queri mercenarium debuisse, occupante pulmonarem arteriam polypo, rationi consentaneum est. Siquidem ait Insignis Bellinus de Morb. Pect. p. m. 437.
 „ Adhuc difficilior erit respiratio, si impedimentum sit intra
 „ pulmones, & pertineat ad ramos arteriæ; tunc enim quantum
 „ fere sanguinis influet, tantum intra pulmones detinebitur. „

Vir robustus trigesimum quintum agens annum, carnosique habitus, acuta febre detinebatur cum difficillimo anhelitu. Accedebat tussicula, pauca primum excreatio, ac fere nulla: lateralis dolor, molestus in dorso decubitus: parvus & celer, tamen æqualis pulsus. Initio Nonæ e vita excessit. Intestina omnia phlogosi affecta apertum Cadaver exhibuit: Hepar tumidum, & in cava parte inflammatum: Pulmonem costis undique adherentem, sanguine & pure turgidum: Lympham Pericardii copiosissimam, & putridam, quæ Cordis superficiem alteraverat: Denique polyposas in Cordis ventriculis concretiones. Obs. Anat. Med. 4. Jo. Baptistæ Fantoni p. m. 13.

Deme difficillimum anhelitum , quem facere pulmo affectus inflammatione solet , & inde protinus intelliges , signa Polypī cordis defuisse . Quippe & Erudit. Scholiographus p. 13. censet difficile anhelitum „ cum tussicula , nulloque excreatu „ conjunctum „ sanguinem hic quoque pro causa habuisse „ videri „ qui fervidus , & in valis turgens aereas verficulas , & le- „ via premebat bronchia , sensimque inflammatoriam in Pul- „ mone universo affectionem inducebat , ut dolor lateris , ne- „ que in dorso facilis decubitus ostendebant . „

Vir viginti & quod excurrit annorum , febris correptus , in nosocomium delatus fuit , viribus magna ex parte jam prostratis , & corpore extenuato : pulsum parvum & frequentem tussicula comitabatur : Hypochondrium dextrum mox tensum , nunc molle tangentibus se offerebat : sanguinem dehinc sputo commistum tussi reddidit , & respirare difficulter cœpit : Malo persistente febris hectica augmentum sumpsit , unde corpus adeo emaciatum fuit ; ut skeleton sola cute velatum optime retulerit , obiit hinc d. 7. Aug. Ann. 1673.

—— Pectus reclusum omnem calamitatis originem prodidit , enim vero pulmones antè parvos , postè vero & toto reliquo ambitu , pericardio , pleuræ , diaphragmati , validissime adherentes , vix ac ne vix quidem integros divellere licuit : Erant hi vomices purulentis hinc inde pleni : Membrana pleura digiti minoris crassitiem acquisiverat : Pericardium ichore copioso virescente distentum fuit . Superavit quantitas , mensuram dimidiam nostratam : cordis ambitum crusta quædam candicans , levi scalptiove separabilis obtexit , thalami vero dextri cavum polypus occupavit . „ Jo. Jac. Harderus in obs. Anat. Pract. Vid. Bonet. Sepulc. Anat. t. 1. l. 2. s. 7. o. 24. p. 789.

Neque hic mihi dubium est , quin spirandi difficultas sit a pulmonibus repetenda vomices purulentis , uti legitur , hinc inde plenis .

Maria Halter , puella decem annorum illegitimo thoro nata , missellam quoque educationem sensit . In Orphanotrophium receptam , quum prima vice visitaremus conquesta fuit de multa glandularum in collo & maxillis protuberantia scrofulosa : urgente juxta tussi frequenti , expuitione purulenta , pulsu celeri & crebro , ac respiratione difficili , dum interim facies rubebat , & ægrotula mente sibi

satis constabat : utrique malo commodis remediis obviam ire tentavimus , licet mali proventus parum boni nos ominari jussit : Exterius applicatum fuit Emplast. Diach. cum gumm. interius vero pulv. antiphthis. cum syrup. per coclear. sumendo . Verum vicit sæva mors misellæ vires , easque penitus destruxit : ægrotæ d. 7. Junii 1681. noctu e vivis excedente . ——— . Medium ventrem quum aperiremus , tantum ille laborem non peperit , uti aliorum , neque enim pulmones adhærebant arctius , aut gravius quodpiam aderat obstaculum : Ichoris tamen fætidæ copia scatebat , cujusmodi sero flavescente , Pericardium etiam refertum erat : Glandula tymus maxima , glandulas exhibuit induratas , calculosas & subatras , suis inclusas folliculis , & versus lobum pulmonum superiorem , lateris sinistri protensas , atque cum hoc connexas : ipse hic lobus calculos exhibuit plures , hinc inde in ejus substantia latitantes ; Lateris dextri lobus purulentus magis erat , unde & materia similis , illo leviter pressa , per asperam arteriam ubertim effluxit . Cordis auricula sinistra exigua omnino apparuit , & quasi tota concidisset , dextra contra duplo major , sanguine grumoso & polypis vere membranaceis & fibrosis distenta fuit , quales etiam in ventriculo dextro observavimus . Idem ibid. Vid. Bonet. ibid. t. 1. l. 2. f. 7. o. 19. p. 783.

Tres fuisse difficilis respirationis causas in hac puella manifestum est ; videlicet ichoris fætidæ copiam in thoracis cavitate collecti , glandulam Tymum maximam glandulas exhibentem induratas , calculosas & subatras , &c. Pulmonesque calculis ac pure refertos .

Adolescens gravi Peripneumonia , dum hyems erat , laboravit . Opportunis præidiis , speciatim sanguinis missionibus prudenter iteratis , & specificis sanguineum coagulum solventibus acuta ægritudo sublata est . Supererat viscidæ seri in Pulmones fluxio , quæ pluribus mensibus , Ægro sensim ad Cachexiam vergente , perseveravit . Non diu cachecticus victitavit , nam Hydrope universali superveniente decem , aut duodecim dierum spatio sine manifesto pulsu , cum difficillima respiratione vitæ finem implevit . Dissecto Cadavere in conspectum veniebat dexter Cordis ventriculus naturali longe amplior . Ingens Polypus plurimis appendiculis inter ventriculi sulcos irretitis orificia vasorum

forum corpore suo pene obturabat . Jo. Bap. Fantoni Obs. Anat. Med. 19. p. 52.

Et de hoc ingenti Polypo mihi liceat dubitare . Etenim pene obturatum arteriæ pulmonaris ostium , cordis oppressionem , palpitationemque insignem , atque animi defectionem citius dixerim oportere sequi , quam difficillimum fieri spiritum : Quin imo Inclytus Bellinus negat , spiritum in eo casu reddi difficilem , de impedimentis locutus , scilicet Polypis , tumoribus , adipe , lapidibus &c. quæ in corde , auriculis , vasisque ejusdem offenduntur lib. de Morb. Pect. p. m. 437. his verbis : „ „ Si vero sit ad ventriculum dextrum „ intellige impedimen- „ tum „ auriculam ejus , confluxum utriusque venæ cavæ , „ vel ad eosdem , respiratio nihil patietur mali ; &c. „ Quod vero ad pulsum attinet duodecim dierum spatio haudquaquam manifestum , id velim scias , universali hydrope laborantibus familiare esse ; etiam si interdum nullus in corde Polypus ejusdemque vasis occurrat . Quippe sæpe tumor carpi efficit , quominus arteriarum ictus ultimis vitæ diebus magis magisque labentes percipi possint .

V. Sed , etiam si Polypi signa præcesserint ab Auctoribus tradita , dummodo ab alia causa proficisci eadem signa possint , suspicari non desino , hujusmodi Polypos ortos fuisse post obitum . Qua de re mihi liceat in exemplum assumere Cl. Patini Polypum historiamque morbi adducere a Celeberr. Alexandro Xnips-Macoppe præscriptam in Epistola de Aorte Polypo ; ubi n. 3. p. m. 3. legitur , Cl. Patinum „ ex valida , & activa constitutione sexagenarium factum , sollicitudinum varietate , ac litterariis laboribus attritum , vitæque sedentaria emollitum , duobus adhuc annis in faciei pallorem , cachecticum habitum , & aliqualem extremorum emaciationem inclinasse , cum pulsu inæquali , & perturbato , ac Dispnoea , præcipue dum per plana inclinata „ digrediebatur „ „ Ptyalismo aliquando copioso , albo , viscidulo , nulla , vel tenui tussi , nullo dolore , aut pondere in præcordiis , vel in dilatatione , aut constrictione thoracis sensibili , nulloque sonitu , aut stertore in respiratione , sed cordis anxietate , tremore , vel levi palpitatione per vices exacerbatis ; quibus affectionibus phlebotomia , cathartica , bechica , ac sudorifica m-
deri

deri consilium cum fuerit ; in Hypochausto excitato sudore , omnia symptomata exasperata fuisse , ita , ut Ortophnoicus summo vitæ discrimine , factus fuerit , a quo repetita venæ sectione emersus , etsi per viginti circiter dies symptomata omnia parum relaxari visa sint , denuo tamen sensibilem cordis palpitationem , respirationem concitatam , anhelosam , ac cum efflatu , uti festinantibus , ac præfocatis contingit , inordinatim , etsi noctu præsertim , vel quacunque levi corporis inclinatione , & membrorum agitatione recurrentes , cum pulsu continuo inæquali , deficiente , ac recurrente exærbatas fuisse , quibus etiam recrudescentiis repetitam phlebotomiam , quæ sanguinem densæ texture , cum crassamento glutinoso , ad instar membrana superextenso , uti in inflammatoriis affectibus apparet , opem tulisse fertur .

At quamvis Præcl. Auctor , cuncta , quæ Cl. Patinus passus fuerat , mala , ab aortæ Polypo debere repeti , existimet , illatamque ab eodem mortem putet , attamen rationes non desunt , cur eadem adscribi mala aortæ aneurysmati aptissime possint . Non enim me latet , Eruditiss. Virum n. 19. supra recensitæ Epistolæ negasse , aneurysmate aortæ aut cordis ventriculorum laborare Patinum ; quippe quia , in hisce , ibidem inquit p. m. 24. & 25. , -- cordis , & arteriarum constitutionibus Pal-
 ,, mum , ac Dyspnæam continuo infestasse , ratio , & eventus
 ,, suadent ; ita enim , Professore illum Metaphysicum , Aneu-
 ,, rysmate in arteria magna extra cor laborantem , decem , aut
 ,, duodecim annos pulsationem præternaturalem in sinistra
 ,, Thoracis parte exhibuisse , meminit idem Marchettus , Obs.
 ,, Chirur. 48. Ruyschius , Cent. obs. med. chir. 37. Aortæ aneu-
 ,, rysma , cum tanta pulsatione , ut manum pectori admotam
 ,, percuteret , adnotavit ; ac Juvenis ille , qui , tradente Heur-
 ,, nio obs. rar. Hist. 28. cor bovino non multo minus exhi-
 ,, buit , assidua palpitatione detinebatur . Quæ omnia , cum
 ,, in te tantum recurrentia sint , haud tam fixas , & permanen-
 ,, tes causas possumus hariolari . ,,

At si mihi liceat hac super re , quid sentiam , libera dicere , siue animo adversandi Viro Experientissimo , deque re medica optime merito ; quod inhonesti ingratiue esset hominis ; crediderim aliquando posse a fixa & permanenti causa recurrentem produ-

produci morbum. Enim vero postea dissecto Patini corpore deprehensum est aortæ trunci aneurysma ; quippe „ Arteriam magnam „ ait Idem n. 56. p. m. 71. „ ita dilatatam offendimus, ——— ut aliud cor „ in pericardio conclusum æmularetur ; „ quamquam recurrentibus morbis affligeretur Patinus. Similiterque legimus in Cel. Lancisii lib. de Aneurysmat. prop. 53. p. 137. *venam cavam, auriculam, & ventriculum dexterum Illustriss. Jo. Baptistæ Palaggi Canonici S. Petri in Vaticano ita dilatatos, ut pugnum admitterent, fuisse ; attamen Nob. hic vir, inquit Auctor, cum esset in humanis hypochondriacæ affectione detinebatur, una cum reversiva cordis palpitatione, pulsusque inæqualitate, atque intermittentia ; quibus erat obnoxius, cum præsertim animam, vel corpus vehementer exercuisset. Famulus deinde olim cursor Illustriss. Marchionis Spadæ Junioris, nomine Philippus Turci Romanus ; vid. ejusdem Lancisii lib. 2. Repent. Mort. obs. 2. p. m. 255., & 256., recurrente interdum cordis palpitatione vexabatur, præsertim cum citato gressu ambularet, cujus quidem cor ; vid. n. 4. p. 257., mole triplo naturali majus ; vaccinum certe superabat, cum, ablato pericardio, & expresso omni cruore, pependerit in lance libras duas, & semis ; cujusque auricula, & ventriculus dexter ; vid. p. 258. ordinariæ diametri, contra vero sinistræ cavitates duplo dexteris latiores occurrerunt. Arteria magna juxta cor pariter perampla. Meminit Præcl. Idem Auctor in lib. de Aneurysmat. cap. 6. prop. 47. p. 132. Viri cujusdam Nobilis frequentem palpitationem cordis passi, in cujus cadavere inventa fuerunt dextera cordis cava stricto pugno capaciora ; & in lib. Repent. Mort. obs. 5. in Schol. p. m. 302. cujusdam Sutoris nomine Stephani Ascieri recurrente cordis palpitacione tentati ; vid. n. 6. quamquam aortæ aneurysmate laboraret, cujus *cavitas tam ampla occurrit ; vid. n. 2. p. 297. ut pugnum facile admisisset.**

Constat igitur neque cordis palpitacionem, neque spirandi difficultatem, requiri assiduam, ut metuenda sint merito hujusmodi cordis, arteriarumque vitia ; quin etiam de aortæ trunci aneurysmatibus affirmare ipse possum, me ea nundum vidisse cum assiduo anhelitu cordisque palpitacione conjuncta. Porro *anti aortæ trunci aneurysmata fere reversiva cordis comitantur*
pal-

palpitatio, sic eadem plerumque sine assidua præternaturali pulsatione non deprehenduntur. Et quoniam, ut Præclariss. Hipp. Franc. Albertinus inquit in Comm. Academ. Bononiens. p. 387. *discernere pulsationem cordis a pulsatione aneurysmatis juxta cor, inter ea merito reponendum est, quæ difficiliorem hujusmodi indagationem reddunt*; fieri interdum potest, ut assidua aneurysmatis pulsatio fallat pro palpitazione cordis habita. Sed in antiquis aneurysmatibus pulsationem hanc paulatim decrescere, tandemque obscurari prorsus ac deficere, docet Lancisius lib. de Aneurysmat. prop. 58. p. 142. idque arbitrarer accidere tum propter aneurysmatis tunicas duriores redditas, tum, ut idem Vir Eximius existimat, propter virium cordis diminutionem propellentis sanguinem. Iccirco non affirmaverim Cl. Patinum sepulta quadam pulsatione jam dudum caruisse, quam sensim postea elanguisse, atque ex toto desisse, verisimile est, cum aortæ parietes *quasi cartilaginei* evaserint; vid. Epist. de Aortæ Polip. n. 56. ipseque Æger quamplurimis remediis, ac sanguinis missionibus, morboque ipso attritus ac jam prope confectus jamdiu ante mortem fuerit. Verum hæc aliaque omnia Sapientiss. Epistolæ Auctoris meditationi subjicio.

VI. Quid vero, Alethophile, si in corde Polypum, ejusdemque vasis offendas, nec præter hunc quidquam invenias cui prægressa signa Polypi assignes? An ideo haud dubie affirmaveris huncce Polypum ante mortem fuisse genitum? Minime equidem; ut qui haud semel inciderim asthmate atque hydrope sublato homines, qui signa habuerant Polypi, cum tamen nec ullus in corde vasisque Polypus, nec quodpiam aliud cordis vasorumque vitium occurrerit, cui assignari prægressa Polypi signa possent. Idem expertus sum in Virgine annorum 16. ann. 1728. dissecta. Hysterico afficiebatur hæc morbo cuncta signa Polypi præferente; sed palpitatio cordis adeo ingens per intervalla incidebat, ut cordis ictus auribus quoque aliquantum distitis perciperetur. Sunt enim interdum in obscuro positæ morborum causæ, quas neque semper cultro persequi possumus, neque semper oculis subjici consueverunt. Nec raro quoque apparent quæ adversam valetudinem creant; nos vero eas sequi sæpe accidit causas, quæ

quæ morbum non faciunt, neglectis prioribus. Ob id Venerabilis Artis Magister Vulg. Morb. lib. 6. sect. 7. p. 1201. n. 49. typis Genevenf. 1657. ἀγαθοῖσι δὲ ἰατροῖσιν, αἱ ὁμοίαντες, εὐλαίως καὶ ἀσπίως. *Optimis vero medicis, vertit Foësius, similitudines imponunt, & difficultates pariunt.*

VII. Nunc mecum ipse cogito, an etiam post mortem fiant, qui sine vasorum dilatatione occurrunt, insignes Polypi. Certe quidem seu post mortem seu paulo ante mortem eosdem nasci verisimile est, animadversis iis, quæ Insignis Medicus ac Geometra P. A. Michelottus edidit in Comment. Academ. Bononiens. p. 435. „ In firmis „ inquit „ — quibuslibet „ objectaculis sanguinis fluentis cursum non omnino intercludentibus, ubicunque in arteriarum truncis, existentibus: „ horum contractorum tunicæ tum ab influentibus, tum a retrofluentibus sanguineis spherulis ad obicum loca allisis, „ magis, quam naturaliter consueverunt, dilatantur. „ Et „ infra. „ Quæ de aortæ trunco, ejusque majorum ramorum „ dilatationibus rupturisque, hætenus expositis rationibus, „ progenitis dico: eadem fere de cavæ quoque, & portæ venæ „ truncis, ac crassioribus ramis intellecta velim. „

Hinc sequitur sive post mortem, sive paulo ante ortam fuisse inæqualem illam ac rotundam substantiam, cavitatem ferme totam opplentem descendantis aortæ Illustriss. Præsulis Spadæ, quam Lancisius Subit. Mort. lib. 2. obs. 4. p. m. 234. ante quædam valvularum cordis sarcomata & exstitisse & eisdem gignendis inservire etiam potuisse, censet, inquiens; „ Quid? quod „ ipsæ quoque viscerum, artuumque convulsiones, decursu „ morbi sæpe recurrentes, liberum sanguinis fluxum a sinistro „ cordis ventriculo per aortam (præcipue descendantem, polypo fere obstructam) in singulas partes adeo interturbare „ potuerunt, ut, validius percussis cruoris undis contra prædictas valvulas, forte suapte natura graciliores, istæ tandem „ alicubi findi coactæ fuerint; „ sicque sarcomata illa increvisse arbitratur. Idem etiam affirmari potest de adiposa substantia a Cl. Bontio intra venam cavam reperta Med. Indor. Obs. 8. p. m. 36. 6. Ait enim *Septembris 7. Anni 1629. me præsentente, apertum fuit corpus cujusdam civis Bataviensis, qui per tres*

annos languerat miro, ac incognito affectu: Nam si supra umbilicum, aut circiter, quis manum imposuisset; Pulsus qualis cordis, ac arteriarum, tam vehemens sentiebatur, instar salientis infantis in matris utero, quæ jam partui vicina est, ita ut manum elevando repelleret. Æqualem fuisse hunc pulsum cum arteriarum & cordis, hoc modo deprehendi: Sinistram umbilico ægri imposui, dextra arteriam, circa carpum, tetigi; invenique in systoles & diastoles intervallo plane convenire. Unde ego statim conjeci arteriam magnam laborare; quod & post mortem invenimus. Nam vena cava repleta erat, loco sanguinis adiposa substantia, ac medulla spinali admodum simili, quæ, pondere suo, arteriæ vicinæ incumbens, dum illa e contra istud onus a se rejicere conaretur, hunc pulsum excitabat. Arteria magna duplo solito laxior erat, ac repleta sanguine nigro ac seroso.

Post hæc animadverti etiam debent, quæ sæpe laudatus Jo. Fantonus memorat in adnotationibus observationis 34. Jo. Bap. Fantoni p. m. 99. n. 7. „ sint „ inquit „ ——— po-
 „ lyposæ in ventriculis „ idest cordis „ concretiones: Quo-
 „ niam sanguis non placide, lenteque ab alveis venarum, &
 „ auriculis defluit, sed illico in Cordis sinus protruditur:
 „ Igitur in quacunque Cordis diastole impetus fit ad internos
 „ parietes a sanguine ipso projecto. Vis autem ista propulsi
 „ liquidi vix ulla est, aut modica saltem in latera Cordis,
 „ quando vacui sunt ventriculi; infringi enim in ipso spatio
 „ inani, ac veluti extingui videtur. Sed impedita a Polypis
 „ cavitate, manifestum est, totum pene in solida impetum
 „ terminari: qui licet magni esse momenti nequaquam videatur,
 „ sive brevissimum temporis spatium, quo ab auriculis,
 „ & venis mittitur sanguis in Cor, sive resistantia crassorum
 „ parietum maxime spectetur, tamen non exigui sane ponderis
 „ ille idem censendus est impetus, si millies, ac millies repetitus
 „ in eosdem parietes perpendatur. Ac ea est impetus indoles,
 „ ut ingentes habeat in frequentia, & celeritate vires.
 „ Minus quidem scimus diuturno premitu summa pondera
 „ præstare, quam uno, pene dixerim, momento vis Percussionis
 „ valeat crebris præsertim repetita vicibus efficere. „

His positis, quid de sequentibus Polyporum cordis historiis
 sen-

sentiendum sit, dum Polypi recensentur insignes, sed nulla inde ventriculorum dilatationis fit mentio, ipse vides, Alethophile; nemo namque nisi Cl. Virorum injuria prætermisam ventriculorum expansionem fuisse dixerit.

Sit igitur I. Polypum portentosum in nupera sectione publica Adolescentis deprehendi: mortuus est hic hydrope pectoris & pericardii, ———: quum ad cordis examen pergerem, flacciditas ejus ad attactum palpabilis, multum rari non spondebat, at vero cum cavam circa sui in cordis thalamum dextrum ingressum, aperirem, illico polypi indicia deprehendi, inde caute dissecto cordis thalamo, substantia comparuit carnosae, densae, & latitudine totius thalami peripheriam exæquans, ejusque Cavum undique occupans: ———, polypum insignissimum esse, reperi, cujusmodi portentum neque vidi hætenus, neque etiam ab aliis descriptum memini: exæquabat, ceu dixi, latitudine totius thalami interius cavum, pedibusque suis multiplicibus, fissuris ipsius, columnas carneas inter, erat infixus, juxta in arteriam pulmonarem protendebatur, & secundum hujus per pulmones divaricationem, in complurimos ramos dirimebatur: &c. D. Jo. Jac. Harderus Ephemerid. German. Dec. 3. ann. 2. In Bonet. Sepulc. Anat. t. 2. l. 3. f. 21. o. 79. p. 541.

II. Nos mulierem alteram vidimus & nomine & genere similiter Claram (Clara Spada) quæ cum levi, ut videbatur, febre correpta decumberet, Medicos qui curationi præessent advocavit. Sed cum neque in carpo, neque circa tempora, neque in alia quavis corporis parte micarent arteriæ; sed tantum manu sinistra thoracis parti admota, subobscurus quidam cordis motus appareret; de ejus salute actum esse pronuntiavimus; & morbi causam, haud aliter ac si oculis ipsis illam intueremur, statim judicavimus: hujus enim ablati motus in ipso corde causam existere certum erat; cum arteriæ omnes motu privari nequeant, nisi obstructo penitus principio unde vis pulsatilis in omnes dimanat. *Ἀσθενὴς* itaque laborans, anxiosa, tristis, & suspiriosa ad quadragesimum diem & ultra supervixit. Huic in sinistro æque ac in dextro cordis sinu carnis frustula in placentulæ morem compressa reperta sunt, quæ totam fere ventriculorum capacitatem oppleverant; unde nihil mirum si attolli valentius ac subsidere arteriarum tunica non valuerunt. „ Seb. Pissinius Epist. de Cord. Polyp. p. m. 124.

III. *Vir ebriosus jam olim cibis pepercit, sed vino & Nicotiana indulisit impendio: quin etiam Sp. V. millies se se dementavit, ac tandem sub æt. ann. 50. frequens convulsus est, sensibus orbis; spumans, & anhelans. Ubi mentis compos est, queritur de capite gravi & sensuum hebetudine; sed præprimis asserit, se se serpentes atque viverras gerere pectore clausas, quæ sibi pulmones gravent atque divellant. Tandem cum plateas Novembri perreptaret cecidit derepente convulsus, cum spuma & stertore, ac intra paucas horas extinctus est. -- Dum cordis recessus indagat, Præceptor, dira moles pituitæ fulvæ, tenacis & compactæ ventriculum opplet utrumque. Imo se se exinde per universos venæ & arteriæ pulmonaris diremptus diffundit, tot scilicet pedes polypus ille cordis in pulmones infert, quot profecto pulmonis sunt sanguinei ductus. — Non alii certe serpentes, nec aliæ viverræ fuerunt, de quibus vir ille toties questus erat, quam polypi illius pedes per pulmonis sanguinea vasa longe lateque protensi, atque sua crassitudine sanguinis a corde in pulmones impulsu liberum iter intercipientes. E Thes. Discipul. C. Derelincurt. Vid. Bonet. Sepul. Anat. t. 1. l. 1. s. 12. o. 7. p. 296.*

IV. *„ Insigne exemplum, polypi propter longam mæstitiam orti, in Viro forti admodum & robusto, sed tandem graves ob causas afflicto, nuper observavimus, utpote qui ex magno animi, & corporis vigore eo usque intra paucos menses tristitia dejectus est, ut pulsu valde debili, & intermittente cum frequentibus suspiriis, Cordis gravamine, & paulo ante obitum totius corporis refrigeratione magna laboraverit, neque fortioribus cardiacis intus exhibitis, aut pannis calefactis extra applicatis, media licet æstate, ullo modo refocillari potuerit, in cujus Corde, post mortem aperto, magnum polypum, sive carneam molem ventriculos ejus, & præterea vasa majora sanguifera in pulmone fere penitus opplentem invenimus, cui omnia hæc symptomata merito imputari debuerunt. Ric. Lovverus de Cord. cap. 2. p. m. 145. 146.*

V. *Il y a quelques années que j'y decouvris plusieurs trous de figure inégale, dont les uns sont plus, & les autres moins grands & profonds: j'en fis la decouverte en examinant la profondeur des racines d'un polype fort considerable qui s'étoit formé dans le ventricule droit, cordis, d'un homme mort d'une fièvre lente, précédée, & ensuite toujours accompagnée d'une violente palpitation de Cœur:*

Cœur : &c. M. Raym. Vieussens Traité de la struct. du Cœur : Chap. 15. p. m. 100.

VI. Anno 1677. Pater Angelus Seraphinus de Rattis Canonici Regularis Lateranensis ex improvise timore ex fulmine ægrota-
verat cum dolore gravativo lateris , deinde sanguinis sputo per ge-
minos annos , & præcordiorum angustia . In hujus secto cadavere
pulmo tuberculis scatebat . In dextero cordis ventriculo polypus to-
tam ejus concavitatem replebat , subalbis pelliculis congestus , &
per cavam extendebatur . *M. Malpighius Op. Posthum. p. m. 45.*

VII. Mense Octobri , anni 1663. secuimus & demonstravimus
cadaver juvenulæ circiter viginti trium annorum , quæ vivens diu
conquesta fuerat de summa cordis anxietate & palpitatione , ac ly-
pothymias sæpe passa , sicque tandem vitam finiverat : in quo ca-
davere etiam tale frustum adiposum , dextrum ventriculum fere re-
plens , & aliud parvum in sinistro ventriculo invenimus , atque di-
ligentiore examine instituto , animadvertimus , illud non fuisse cor-
pus aliquod ex sanguinis coagulatione genitum , sed re vera corpus
adiposum ac firmum , quod digitorum frictione non dissolvebatur .
Isb. de Diemerbroeck Anat. l. 2. c. 9. p. m. 372.

VIII. His perlectis , Alethophile nullus dubito , quin tu quo-
que cum Cl. Viris respondeas , persæpe in morientibus vel Polypos
gigni , vel plurimum augeri ; ut proinde nihil causæ sit , cur mi-
remur , sine ventriculorum cordis expansione sæpe Polypos depre-
hendi : sæpe quoque eosdem offendi sine signis Polypi præcedenti-
bus obitum . At si vis cordis Polypum fieri augerique eo modo , quo
in vesica adolescunt calculi , aut tartareæ in aquæ ductibus concre-
tiones excitantur , vix quidem assequor tam brevi excitari Poly-
pum posse , aut insigne incrementum capere . Nam exiguo tem-
pore non videtur secedere nisi exigua pars sanguinis posse , quam
neque coitu firmiore frui , verisimile est , utpote quæ non fue-
rit cordis sanguinisque ictibus diutius exposita . Ideoque si
quas putas in morientibus concreciones accidere , profecto id
discriminis interesse , nimirum inter Polypos jamdiu ante mor-
tem factos atque eos , qui paulo ante mortem fiunt , æquum
esse dixerim , ut hi rudimenta potius Polyporum (qualia ab se
reperta fuisse memorat in lævo cordis ventriculo Cl. Patini Præ-
stantiss. Macoppe in Epist. de Aort. Polyp. n. 56. p. m. 73.)
rudi-

rudimenta, inquam, potius Polyporum, quam Polypi dici queant. Quod sane discrimen tantum abest ut in supra recensitis historiis appareat, ut etiam aperte constet in prima quidem historia, uti animadversum jam est; Polypum fuisse *portentosum, insignissimum totius thalami*, idest dexteri, *peripheriam exæquantem*; in altera *carnis frustula inventa fuisse totam fere ventriculorum capacitatem opplentia*; in tertia *diram molem pituitæ fulvæ, tenacis & compactæ*, quæ Polypi quoque nomine insignitur, *cordis utrumque ventriculum opplevisse*, legitur. Quarta historia Polypum proponit *magnum, sive carneam molem cordis ventriculos, & majora sanguifera in pulmone vasa fere penitus opplentem*; quinta *admodum insignem Polypum*; sexta Polypum *dexteri ventriculi totam concavitatem replentem, subalbis pelliculis congestum*; ultima demum *frustum adiposum dexterum ventriculum fere replens, revera corpus adiposum ac firmum, quod digitorum frictione non dissolvebatur*.

Præter hæc si hujusmodi Polypos paulo ante mortem ortos esse existimas, id quoque fatearis necesse est, asphyxiam scilicet, qua diebus quadraginta & amplius Clara Spada laboraverat; quamque a carnis frustulis ortam putat Cl. Pissinius, fatearis, inquam, necesse est ab alia causa profectam fuisse; itemque ad Polypi pedes referri non debuisse serpentes atque viveras ebriosi pulmones gravantes atque divellentes; neque inæqualem atque intermittentem pulsum cum frequentibus suspiriis ac cordis gravamine viri fortis a Cel. Louvero recensiti, neque palpitationem cordis, cujus meminit Præcl. Vieussenius, neque sputum sanguinis per geminos annos cum præcordiorum angustia A. Seraphini de Rattis; neque anxietatem cordisque palpitationem, ac frequentes lypothymias, quas passâ diu fuerat memorata a Cl. Diemerbroechio Juvenula, a cordis Polypis originem habuisse. Id si fatearis, vides quantum roboris accedat superioribus meis literis, quibus probare conabar, etiam si Polypi signa præcesserint, nec desiderentur in cadaveribus Polypi, non ideo tamen certo affirmari debere, eadem signa a Polypis esse repetenda: Sin neges causam etiam afferas oportet, cur tamdiu ante mortem nati Polypi cordis ventriculos non dilataverint.

IX. Hic jam , putas ne , inquires , cordis parietes vasorum-
 que sanguiferorum aliquando a Polypis fuisse dilatatas ? *ἐπεὶ δὲ ἂν τοιοῦτον*. Et si tibi arduum videtur , me in omnibus
 esse dubium , me quidem certe haudquaquam satis persuadere ,
 scias , allatas hac super re ab Auctoris historias . Quarum
 primam a Cl. Hombergio petunt in Academia Scientiarum Pa-
 risiensi propositam ann. 1704. p. 159. *Historia autem ita se habet*,
 inquit Laudatus Lancisius libro de Aneurysmat. prop. 57. p.
 141. & 142.

*Matrona annorum 35. ante sex annos pulmonum malo affecta me
 consuluit . Hujus symptomata erant dirum asthma , frequens , &
 magnum capitis malum , cum perpetua vigilia , & doloribus pecto-
 ris : cum vel minimum se dimoveret , asthma adaugebatur , acce-
 dente violenta cordis palpitatione : quæ interdum perseverabat per
 horam , vel sesquihoram ; aliis etiam passionibus vexabatur , qua-
 rum non memini , & quæ invicem succedebant : unde nobis mulier
 sæpe morti proxima reddebatur . Per id temporis , quo eadem ma-
 jori vexabatur palpitatione , atque asthma simul patiebatur ma-
 gnam , ac sensibilem venarum colli , & brachiorum pulsationem
 paulo diversam ab illa , qua arteriæ detineri solent . Quæ quidem
 venarum pulsatio exacte sequebatur cordis motum .*

„ Hujus vero „ pergit Lancisius „ venarum motus rationem
 „ ipse allaturus „ Hombergius „ præmittit cadaveris dissectionem
 „ per quam cor duplo majus inventum fuit , & substantiæ fla-
 „ cescentis . Cava solito erant ampliora , & graciliora , ad-
 „ erant in utroque arteriarum trunco polypi cordis parietibus
 „ adhærentes , & ad duorum pedum longitudinem , præsertim
 „ per aortam distributi . His positis Auctor comminiscitur ve-
 „ narum pulsationem pendere potuisse ex sanguine , qui cum
 „ citra obstaculum descenderet in cor , cum nullus in venis po-
 „ lypus adesset , sed libero ejusdem itineri repugnarent polypi
 „ arteriarum , necessario dexterum cordis ventriculum imple-
 „ bat , & convulsivas contractiones , & palpitationes ciebat ,
 „ unde sanguis in venis contentus , facto impetu in valvulas
 „ repellebatur in cavum , & ob fortem repulsionis impressio-
 „ nem communicabatur venis cordi vicinioribus pulsatio simi-
 „ lis illi , quæ sentitur in arteriis : & quoniam pulsationes istæ
 „ pro-

„ producebantur a convulsivis cordis contractionibus , illas
 „ exacte sequebantur . „

Ut igitur pro certo habeam , cordis Polypos ventriculorum expansionem fuisse secutam , illud etiam pro certo habeam necesse est , non modo ante existisse Polypos , quam e vita discederat Nobiles Mulier ; sed etiam antequam cordis ventriculi dilatarentur . Sed qui credere hoc possum , si ne illud quidem satis intelligo ? Quippe alibi , sine ullo Polypo dilatatos cordis ventriculos secutam cordis palpitationem fuisse , legimus . Ex *prælectionibus Dominici de Marchettis non semel audiui* , inquit Præcl. Macoppe , ——— in *simili affectione* , idest cordis palpitatione , *dexterum cordis sinum ita dilatatum , ut tenuem membranam referret* . Vid. Epist. de Aort. Polyp. n. 19. p. m. 24. Ill. Juvenis qui *præviis cordis palpitationibus , & sanguinis sputo syncope interiit* , *cor grandius redditum , & cruore infarctum* invenit Osvaldus Grembs. l. 2. c. 1. §. 8. *Insignemque utrius cordis ventriculi , & auriculæ ——— prolationem cum solertissimo Santorino , & Spectato Cheirurgo Gaet. Manfre in cadavere Cel. Hyacinthi Mariæ de Juntis* , cordis palpitationem passi *cum pulsuum intermissione vehementem* , observasse se meminit Doctiss. Michelottus in Comment. Acad. Bononien. p. 431. Ad jugularium venarum pulsationem quod attinet , proficisci ipsa quoque potest ab expanso dextero cordis ventriculo ; quam Insignis Lancisius quoque lib. de Aneurysmat. prop. 57. p. 141. a dexterorum cordis cavorum dilatatione repetit his verbis : „ Pri-
 „ mum quidem hisce cavis summe dilatatis , atque ampliatis
 „ longe major sanguinis copia in iisdem congeritur . Deinde
 „ orificium caudicis venæ cavæ amplius quoque fit , quam ut
 „ possit ab appositis valvulis omnino præcludi . Hinc propter-
 „ ea fit , ut contracto corde sanguis ex dextero ventriculo non
 „ solum in pulmones per venam pulmonicam impellatur , sed
 „ cum præ nimia copia , tum etiam ob non satis clausum
 „ ostium venæ cavæ superius repellitur , ac repercutitur , at-
 „ que ex ipso recte in jugulares vehementius fertur , quam in
 „ cæteros cavæ ramos : quod illæ in directum sitæ sint ad li-
 „ neam hujusce motus . Quamobrem cum ob auctam sangui-
 „ nis molem , & cum ex conflictu sanguinis per easdem jugula-

„ res

„ res ex capite versus cor contrario motu refluentis ; ex quo
 „ veluti quidam æstus in euripo excitatur , ac fluctuatio , ju-
 „ gulares eo loco necessario distenduntur , ac dilatantur a san-
 „ guine quaquaversum urgente , &c. „

Ubi Te admonitum velim , ad excitandam jugularium vena-
 rum fluctuationem , haud semper requiri dexteræ expansionem
 auriculæ : Scias enim me dissecuisse duorum cadavera hominum,
 qui nonnullis ante obitum mensibus hac venarum colli pulsatio-
 ne laboraverant , accedente per intervalla palpitatione cordis ,
 spirandi difficultate , animi defectionibus , non sine inæquali
 intermittenteque continenter pulsu : quorum alter dexterum cor-
 dis ventriculum duplo majorem exhibuit , lævumque pulmonis
 lobum calculis scirrhisque oblitum glandulis ; in altero adeo
 dilatatus dexter cordis ventriculus apparuit , ut residere in eo-
 dem aliud molis ordinariæ cor haud difficulter potuerit : item-
 que huic immani ventriculo adhærebat pericardium , quod a
 lævo ventriculo intermedia veluti *gelatina* quadam nonnihil di-
 stabat. Neque in duobus hisce cadaveribus polyposi quidquam
 occurrit , seu in cordis ventriculis , auriculisque , seu in majo-
 ribus ejusdem ramis .

Alteram deinde historiam , qua scilicet vasorum expansio-
 nem parietum a Polypis inductam fuisse putant a Cl. Panarolo
 mutant Pentecost. 2. obs. 11. descriptam , quam Lancisius
 quoque lib. de Aneurysmat. prop. 38. p. 125. his proposuit ver-
 bis : *Religiosus quidam cum esset quadrato corpore , ante multos an-
 nos passus fuerat Aneurysma sub axilla dextera . Huic consulentibus
 Medicis , singulis quibusque annis maxima ex brachio opposito san-
 guinis copia hauriebatur . Accidit in eo tempore , dum nunquam
 tam jucundus , & promptior esset ad vitæ functiones , illi repenti-
 na mors . Secto cadavere , venam azigos maximopere turgentem
 inveni , ita ut rumpi videretur . Venæ item , & arteriæ omnes ,
 quæ musculos intercostales dexteros irrigant , summo opere tensæ , ple-
 næque erant , ita ut dum sectio fieret , circa claviculam , & axil-
 lam maxima sanguinis copia redundaret . Sed , quod maxime admi-
 randum fuit , arteriæ axillaris inspectio , ipsa enim non ut in reli-
 quis Aneurysmatis rupta , & corrupta erat , sed undequaque inte-
 gra . Ea tamen differentia , quod circa arteriam , & venam axilla-*
 E rem ,

rem, atque intra cavitatem arteriæ caro quædam alba, solida, dura, & cartilaginosa maximæ portioni tam firmiter adhærebat, ut secerni nullo modo posset, imo ferro mirifice resistebat. Unde cum via sanguinis naturalis, & vitalis ad irrigandum brachium ex insigni interna obstructione, paulatim clausa esset, retrocedens sanguis cor suffocando, patrem illum inopinatæ mortis falce refecavit.

Neque hæc Panaroli historia adeo perspicua est, ut statim assentiar axillarem arteriam fuisse undequaque integram. Quippe Cl. Auctore memorante, *venas arteriasque omnes, quæ musculos intercostales dexteris irrigant, summopere tensas plenasque fuisse* &c. mihi certe non videtur ex illis ipsis tantum sanguinis, dum sectio fieret circa claviculam & axillam, effundi posse, quantum in historia dicitur redundasse. Hinc dubitatio subit, an scilicet ante Religiosi illius obitum disruptum fuerit aneurysma axillaris arteriæ; mortemque an repentinam intulerit ejusdem ruptio; cum nulla alia ex ea historia causâ appareat, cui mors illa repentina assignari queat. Eoque magis dubito, quod caro illa arteriæ tunicis *tam firmiter adhærens, ut secerni nullo modo posset*, aneurysmatis hiatus claudere poterat, Panarolumque fallere; quem quoque deceptum non fuisse, cartilaginofam appellando carnem, affirmare non ausim; quippe qui haud semel quidem aneurysmatis parietes in cartilaginem conversos viderim, Polypum vero neque ipse unquam, neque alius quispiam, quod sciam, viderit. Ceterum dehiscente ante mortem aneurysmate axillaris arteriæ, arbitrari convenit, repertam circa arteriam & venam axillarem, atque intra cavitatem arteriæ carnem, nihil aliud fuisse, ut late infra explicare enitar, nisi crustam sanguinis tum intra arteriam concreti, tum extra eandem effusi, cartilagineis antearysmatis parietibus undique adhærentem, utpote qui fere sunt asperi; cum contra aneurysmate haudquam aperto, fatendum sit aut carnem illam tunicarum aneurysmatis excrescentiam fuisse, qua de non agitur; aut partem alteram hujus carnis, quæ scilicet intra arteriam occurrit, appellari debere Polypum; alteram, quæ circa arteriam atque axillarem venam reperta est, aneurysmatis venæque axillaris excrescentiam, quæ quidem accuratius describi oportuisset.

Tertio loco ponunt aneurysmatis historiam arteriæ cæliacæ

a Ni-

a Nicolao Larcheo Chirurgo Romano dissecti, a M. A. Severino de Noviss. obs. Abscess. cap. 2. pag. m. 280. allatam: nimirum *Anna Burgunda trigesimum tertium annum nata crasi exuberante sanguinea, potatrix meri nulli secunda, ingluviei summe dedita, febrem incurrerat stipatam siti, cibi fastidio, vigiliis, ortopnæa, corporis jactatione, aliisque symptomatis, & affectibus: inter quæ non obscurum locum habebat pulsatio vehemens supra ventriculum, quem pulsum ego, qui accersitus curationi fueram, arteriæ celiacæ multis animo meo versatis Medicis conjeceram, quibus elevandis malis neque detractus ex Saphena Sanguis, neque alia multa, quæ de victus, & pharmaciæ genere curavimus agenda, profuere: verum in dies augescente pulsatione, diutinos labores, & extrema virium detrimenta jam passam mors occupavit.* — Exorti igitur ab inferioribus postquam ad arterias emulgentes pervenimus superata jam parte, qua Magna arteria primos divaricatus sentit, corpuscula offendimus tria ex pituita concreta (hujus uber est modus arteriæ longeque amplior quam venæ) vi caloris, opinor, sibi met ipsis incumbentia, quæ obturabili cujusdam modo arteriæ ductui sic offarcta transversim erant, ut spiritui se transfundenti præcluderent viam; continuo autem ad superiora facto transgressu, tandem celiacæ se se obtulit, ita dilatata, ut compressum pugnum admitteret, quæ naturæ suæ modo vix annularis digiti crassitudinem æquat: in quo sinu sanguis abunde stagnabat ater, grumosus, in putredinem abeuntis imaginem præseferens; a quo uno arteriæ sic depravato statu profectam interitus causam, nemo est qui dubitet.

Recensent ultimo historiam primam Observ. Anatomico-Med. Clar. Jo. Baptistæ Fantoni: „Vir „, inquit „, habitus corporis carnosus laborabat frequentibus animi deliquiis, & vagis ventris doloribus, cum febre continua, pulsu duro, urinis crassis, paucis turbidis, & genitalium partium dolore. Tandem ex præfo-catione, & lipothymia, cum notabili totius corporis marcore interiiit. Repertum est in Cadavere magnæ Arteriæ amplum satis Aneurysma paulo supra iliacas: & infra locum Aneurysmatis, crassissimi aderant polypi, qui sanguinis fluxum versus iliacas impediebant. Aderat etiam non modica cruoris intra Mesenterii tunicas, & circa Renes effusio. Hæc insuper habet in Scholiis Eruditissi-

mus Filius Jo. Fantonus n. 8. p. m. 3. videlicet „ Modo si
 „ Aneurysmatis ratio habeatur , succedaneum fuisse poly-
 „ pum , & Aneurysmatis , ut ajunt , effectum nemo non fa-
 „ cile putaverit ; cum familiaris sit polyporum , vel aliarum
 „ concretionum in magnis Aneurysmatibus productio . Ita so-
 „ litarii generatio polypi minus foret conceptu difficilis , post-
 „ quam Aneurysma præcessisset . Nos autem ab hac plurimum
 „ sententia removet tam polypi situs , atque contitio , quam
 „ origo symptomatum . Crassissimas nempe concreciones adno-
 „ tat Historia non ad latera Aneurysmatis cohærentes , ut iis
 „ solent cohærere , sed infra locum ipsius in arteriosum cana-
 „ lem intrusas . Initium quoque Ægritudinis patefactum est
 „ iis ipsis symptomatibus , quæ maxima erant indicia poly-
 „ porum , ut Historiam perlegentes intelligent . „

Cui quidem dubitari jure merito posse reposuerim , præci-
 pua ne sint polypi indicia , quæ æque possunt proficisci sym-
 ptomata ab aneurysmate aortæ . Profecto ubi in aneurysmate
 sanguis segnius movetur , ideoque propulso a corde sanguini
 vehementius resistit ; in lævo cordis ventriculo immorari plus
 æquo sanguinem necesse est , nec , uti convenit , effundi . Hinc
 defectiones incidunt animi , vagique ventris dolores fiunt ,
 distractis præsertim arteriæ tunicis , compressisque nervis ,
 qui ad has illasve partes ventris pertinent . Ideoque Doctissi-
 mus F. H. Albertinus in Comm. Acad. Bononiens. p. 388. ob-
 servasse se inquit ; *aneurysmata orta longius a corde dolores vehe-*
mentiores secum identidem traxisse : non quod osseis , frequentissime
obviis , squamis essent referta (his enim in Vespéro quoque aorta fe-
re tota scatebat , nec dolores aderant) sed quod vel ob peculiarem
sue figuræ modum , sanguinisque impulsu , ac indolem impensius ,
celeriusque in suis fibris distraherentur , vel tendinem seu nervorum
truncum , aut aliam sensibilem partem , in primis contra os aliquod ,
suis ictibus impellerent . Quæ vero de situ conditioneque dicun-
 tur polypi ab eodem Viro Præstantissimo Jo. Fantono postea at-
 tingam ; illud tantum hic loci præterire nequeo , multo scilicet
 verisimilius mihi videri ventris dolores , animique defectiones ab
 aortæ aneurysmate oriri posse , quam rationem assignari , quam-
 obrem crassissimis Polypis sic aortæ insidentibus , ut ad iliacas ar-
 terias

terias aditus prohiberetur sanguinis, quamobrem, inquam, genitalium dumtaxat dolor partium fuerit excitatus. Quæ sane cognitu difficilia admodum cum sint, multo magis ea, quæ de tribus corpusculis aortam superiori loco occludentibus Larcheus retulit, videri debent scrutanti, ut inquit Celsus, sine ambitione verum.

X. Venio nunc ad causas Polyporum, quas sane alias atque alias esse statuerunt Viri Præclarissimi. Plerique enim ab acidis fieri; interdum propter terrorem excitari; interdum post morsum cœpisse viperæ; interdum post epotam aquam frigidam. Eorum vero, qui ab acidis effici ajunt Polypos, princeps est Insignis Malpighius: inquit enim Op. Posth. p. m. 44. „ Hunc „ itaque „ intelligit Polypum „ non raro in cordis ventri- „ culis, & præcipue in dextero, & appensis vasis, excitari „ habui in melancholicis, lue gallica affectis, reliquisque, in „ quibus coagulativi, acidique sales luxuriant. Hos autem a „ minimis fibrarum inchoamentis fieri ab acidis, quasi ferru- „ minantibus, conjectavi, deficientibus insuper volatilibus „ particulis ab aere communicatis, quibus debita sanguinis „ fluiditas conciliatur, & manutenetur. „ Plures deinde hu- „ jus sententiam secuti sunt; plures etiam minus probant, post- „ quam scilicet de acidis in sanguine degentibus dubitari cœptum „ est, causasque morborum inquiri alias. Equidem sit ne aci- „ dum in sanguine, an non sit, animadvertere minime ausim, „ quippe qui a summis Viris agitatum esse rem videam; neque ex- „ perimenta alterutri addicta opinioni, neque rationes habeam, „ quæ in illorum contentionibus prodesse quicquam possint. Mi- „ nime tamen vero proxima mihi videtur eorum curandi metho- „ dus, qui ab acidis in singulis ferme morbis, etiam ibi, ubi „ maxime profutura sunt, nimium abhorrent, perinde quasi in- „ tus assumpta sanguinem cogant: quod quidem haudquaquam „ faciunt, propterea quia coagulandi vim amittunt, priusquam „ compellantur in orbem sanguinis. Sic tuto commistam spiritui „ vitrioli nitrique aquam bibimus ad ciendam urinam; sic ad si- „ stendum alvum immaturis mespillorum succis utimur, rosarum- „ que rubrarum recenter expressis; quos tamen scimus, ut pri- „ mum in venam canis injecti fuerint, repente mortem inferre co- „ gendo sanguinem. Porro memini me præteritis annis nonnullos „ disse-

dissecuisse canes vivos , nec ulla coeuntis indicia sanguinis seu in corde seu in sanguiferis vasis deprehendisse , quamquam indita in æsophagum fistula in eorundem ventriculum iniecissem , sex & amplius ante dissectionem horis , alias spiritus vitrioli uncias tres , alias spiritus nitri , alias aquæ fortis quantitatem eandem . Itemque memini arsinico albo & flavo potui datis periculum fecisse in aliis canibus , qui paulo ante mortem aperti nusquam coeuntis vestigia sanguinis præbuerunt . Sub idem ferme tempus dissolutæ aqua nivis experimentum institui , qua duos canes jeunos atque sitientes ; quorum alter vehementi diroque alvi fluxu corripiebatur , alter rigore & ventris cruciatibus ; fere impleveram : nec opinio me fefellit ; quippe incisis , dum adhuc viverent , gastricis venis atque arteriis , continenter sanguis naturalem servans tenuitatem effundebatur , licet adhuc dum in alterius ventriculo multum illius aquæ frigidissimæ containeretur . Quamobrem verisimile est aquam frigidam , quum potui data adversus sputum vomitumque sanguinis proficit ; atque extrinsecus adhibita , cutique inspersa profusionem sanguinis ex utero , renibus , naribus , quæ sanguinem fundere haud sine vitæ discrimine consueverunt , mirifice reprimit ; id haudquaquam sanguinem cogendo , aut ejusdem cohibendo motum efficere , at potius cursum adaugendo sanguinis ; quemadmodum quoque facere repentinus terror solet ; e circumferentia nimirum ad centrum corporis . Quod cum accidere , nisi contractis constrictisque vasorum sanguiferorum extremitatibus , non possit , haud perperam infertur , aquam frigidam agere præcipue in solida eadem constringendo . Quo etiam fit , ut non modo sanguis e discissis vasis celerius ressuat , sed etiam vasorum parietes dehiscentes in se ipsi coeant , sicque brevi profluvium sanguinis finiatur .

At enim inquires , ut ad propositum redeam , fieri posse Polypos ope acidi quoquomodo in sanguine geniti . Ostendere tamen primo debes in sanguine gigni acidum ; genitum deinde esse hujusmodi , ut albam dumtaxat sanguinis cogat partem , vixque rubram attingat ; vel utrasque quidem partes , sed seorsim afficiat . Secus illud acidum grumum utique quidem , Polypum vero haudquaquam efficiet , qui fere albescere consuevit .

Ce-

Ceterum spiritus acidus, succosque ejus generis tum recentem misso affusos sanguini, tum in canis venas injectos, sic utraque sanguinis partes coegisse semper vidi, ut color inde emergeret plus minus niger, nec, si bene memini, aut membranosus, aut elasticus grumus evaderet, institutis licet pluribus experimentis spiritibus præcipue vitrioli, nitri, atque aqua forti.

XI. Terror quoque adversus corporis solida vim exercet suam: Hinc ejus effectus, ut Eruditiss. meditatur Hofmannus Med. Rat. Syst. t. 2. p. m. 94. §. 19. „ est spasmodica „ partium externarum constrictio, qua sanguis a circumferentia ad centrum propellitur, & omnis generis excretiones „ supprimuntur. „ Idcirco, si cui ex utero, aut ex hemorrhoidibus, aut ex ore, aut ex naribus sanguis fluens incusso terrore fluere repente desinat, non affirmaveris id ob sanguinis congelationem accidere, sed quia terrore contracta subsident vasa, quæ effuderant sanguinem. „ Enim vero „ Idem ait Vir Experientissimus ibid. p. m. 95. §. 21. in schol. „ non semel sed sæpius in praxi adnotavimus, mensium fluxum nimium modo cessantem, terroris vi illico fuisse resuscitatum; neque minus lochia post abortum vel partum immeritate fluentia, si videantur jam sanata & in statum pacatiora deducta, ex terrore confestim revocari. „ Ex quo apparet, non coire ex terrore sanguinem, uti Maximus inter Latinos Poeta videtur innuere *Æneid.* 3. p. 278. v. 30. Edit. Lugdun. 1612. Mihi frigidus horror

Membra quatit, gelidusque coit formidine sanguis.

Ubi Acutissimus Ludovicus Cerdanus in adnotationibus p. 279. verba Isidori lib. 10. Maronem explicantia, adducit: nimirum „ Formidolosus a formo, idest, sanguine, dictus, „ cum se a cute, vel a præcordio fugiens contrahit sanguis. „ Nam timor sanguinem gelat, qui coactus gignit formidinem. „ At alio in loco idem Poeta nimirum *Æneid.* 10. p. 475. v. 452. rem melius explicat, propiusque ad veritatem accedit his verbis: Frigidus Arcadibus coit in præcordia sanguis, rem inquam melius explicat, dummodone verbum illud *Frigidus* aptetur sanguini, sed horrore, quemadmodum supra

recen-

recensito loco *Æneid.* 3. factum est. Etenim quum terror incessit, ad interiores partes, videlicet ad præcordia, sanguis compellitur, multoque celerius, quam antea consueverat, movetur, nimirum propter auctam extremorum vasorum systolem. Unde fit ut „ cum sanguis „ inquit idem Præclariss. F. Hofmannus *ibid.* p. 94. §. 19. in schol. „ sic cum impetu „ ruat ad cor & pulmones, excitat ibi mole sua premente anxietates intensas, spirandi angustiam, pulsus debilitatem & frequentiam. Et quoniam cor ab onere se se expedire conatur, fluidum nerveum non raro magno cum impetu in ejus musculos fertur & convulsivum motum ejus, sive palpitationem, quæ fere individuum est signum terrore affectorum, „ producit. „ Quid quod terror sanguinem cogit, si terrori subinde cedit inflammatio obstructionsque referantur? Vide hac de re partem 3. op. Cl. D. Jo. Christiani Langii *disput.* 2. p. 28. §. 38. docet enim id ex Pechlino *lib.* 3. *obs.* 24. p. 454. & Salmuth. *lib.* 1. *obs.* 48. „ qui uno affirmant ore se hoc „ animadvertisse. Nam cum juxta priorem pro discutiendo tumore pedis a Medico spiritus articularis ad extra jussus esset applicari, isque ad ignem ab imprudenti ministro propinatus admotus flammam suscepisset, interulaque inde accenderentur, terrore adeo perculsus est æger, ut exiliens e lecto fuga sibi consuluerit protinus. Alter autem refert, cum cui-dam ægro cataplasmata pedibus circumjecta importune morsu auferret sus, hypocaustum ingressa, tam graviter eo ipso esse commotum, sive terrore, sive ira, ut illa adhuc die didicerit, insistere pedibus, antehac ad corpus sustinendum penitus ineptis. §. 39. Et licet alias scirrhusi & carnosii tumores magis deprehendantur rebelles, sæpiusque per longum tempus cuncta conamina Medici & Chirurgi eludant, tamen a terrore etiam hos disgregatos esse videre est apud Pechlinum, qui c. 3. o. 24. de Medico quodam rarissimum hunc casum refert, scilicet in illo carnosam herniam unice terroris ope esse sanatam.

Ex his disci potest, quanta vis sit terroris in solidis constringendis, in perturbando sanguinis, ac fluidi animalis per nervos motu; ut mirandum non sit, hanc eandem animi, per-turba-

turbationem interdum mortem, interdum acutos, longosque morbos fuisse consecutos. Memoratque Insignis M. Malpighius de Polyp. Cord. dissert. in Bibl. Anat. Manget. tom. 2. p. 2. p. 122. *ægrum alioquin robustum, ex timore in pulsus inæqualitatem, ejusque obscuritatem præcipue in sinistro carpo incidisse absque febre, & recurrente spirandi difficultate insigni, sed brevi tandem per sputa quandoque rubri sanguinis portionem, quandoque copiosa alba quædam frustula veluti Polypos, excrevisse, & postremourgentibus superioribus ex coercita sanguinis copia suffocatum interiisse.* At si in hujus præcordiis inventus est Polypus isque insignis, ipse certe hujusmodi Polypum ante mortem ortum haud facile affirmaverim, tum quia non arbitror cogi ex terrore sanguinem, tum quia, si insignis in præcordiis Polypus insedisset ægri, non video, cur in historia ejusdem, præcipue non animadvertantur notæ Polypi præcordia occupantis, scilicet recurrens cordis palpitatio, atque defectiones animi frequentes. Ideoque longe verisimilius, ni fallor, est, pulsus inæqualitatem a nervorum cardiacorum vitio, quod terror pepererat profectam fuisse: siquidem „ cum animus „ ait Lancisius de mot. Cord. prop. 55. p. 83. „ a vehementibus pathematis de repente agitur, tunc quidem spiritus tumultuarie in superius, mediumque præsertim ganglium irruentes, musculares in illis fibras varie, pro pathematum varietate afficiunt, ac proinde variis modis cardiacos nervos constringendo, elevando, aut quocunque alio modo commovendo coronaria vasa constringunt, attollunt, convellunt, aut alia ratione quatiunt, atque percellunt; unde naturalis cordis motus, quod frequentissime accidit immutatur. „ Qui præternaturalis cordis motus, etsi interdum brevi desinat, fieri tamen potest, ut non ante mortem finiatur; utique si debilia æger præcordia nactus fuerit, eaque sic a terrore perculsa fuerint, ut restitui pristinae sanitati nequeant. Sic animadvertimus propter terrorem pueros affectionibus haud raro corripui epilepticis, eosque interdum brevi sanari, interdum non nisi longo tempore, interdum nunquam; pro ut scilicet plus minusve roboris est eorundem cerebro. Cernimusque & adultos hujusmodi morbis obnoxios, ac interim bene valentes, ubi primum terror incessit, in morbum

incidere; mox eundem finire, neque per menses, neque interdum per annos aliquot redire morbum; quo quidem tempore bene valent, nec vel minimam polypi notam cerebri vasa occupantis exhibent. Non igitur subest mirari, cur pulsus inæqualitas atque obscuritas, qua laboraverat recensitus a Malpighio Æger, auferri nequiverit, nec ullis remediis cesserit spirandi difficultas; utique si nervos forte natura debiles tum cordis tum respirationi inservientium partium terror offenderit. Unde sputi quoque sanguinis, quod idem ipse passus fuerat, causa apparet; dum scilicet contractis pulmonum nervis & naturalis motus sanguinis perturbatur, & sanguiferorum vasorum diametri, & tunicarum firmitas atque conditio multum a statu naturali recedunt sicque interdum vasa dehiscunt. Hinc effusus coit sanguis in pulmonum bronchiis cujus per os modo rubra modo alba frustula expelli interdum cernimus. Quod quidem causam mihi præbuit suspicandi, an venæ arteriosæ furculus, qui cum sanguine ex ore Francisci Episcopii prorupit; an integra pulmonis vena a Navarcho Amstelredamensi tussi ejecta, an, inquam, referri ad crustam sanguinis possint concreti in asperæ arteriæ ramis. Utramque historiam tradit Cl. Tulpius obs. Med. l. 2. ac primam quidem cap. 12. p. m. 115. his verbis proponit:

Francisco Episcopio, juveni macro, ac tereti, exedit acris, ac ferinus humor, a capite destillans, non tantum molle pulmonis viscus: sed etiam venas illi inclusas: a quibus ubi concitaretur frequens sanguinis profluvium, erupit tandem, præter omnem spem, ingens venæ arteriosæ furculus: adæquans longitudine sua digitum auricularem. Qua inopinata excretionem, adeo perterritus fuit hic juvenis: ut metuerit inde mortem repentinam. Quæ tamen ipsi non intervenit nisi post anni curriculum. Exoluta enim brachii vena supprimebatur illico sanguis, ex pectore emanans. Et facta, hac ratione, medicinæ loco, adhibebantur tam feliciter remedia: ut potuerit iterum in Zelandiam proficisci; & ubique locorum mercatorem exercere, &c.

Alteram historiam idem Auctor refert cap. 13. p. m. 116. his verbis: *Navarchus Amstelredamensis, qui diu in mare vivebat, contraxit ætate jam maturus, ex perenni destillatione, tussim*
magis

magis terra, quam mari moleſtam. Qua, per biennium, flaccidos pulmones exagitante, defecit tandem viſcus hoc, plus nimio laceſſitum. Et effudit, ex inopinato, non tantum ſanguinem, ſed præterea duos inſignes venarum ramos; adæquantes ſingulos expaſſæ manus magnitudinem. Prodibant autem ſeparati, ab omni parenchymate: oſtendentes non minus diſtincte, extrema ſua lineamenta: ac ſi otioſus anatomicus removiſſet, circumpoſiti viſceris, impedimentum. Argumento certe evidenti totum pulmonem fuiſſe vitiatum. Ac proinde haud mirum, excretis hiſce ſurculis, effuſiſſe ipſum, ipſam cum ſanguine vitam, &c.

Equidem, ut ad Franciſci Epiſcopii hiftoriam veniam, libere fateor me non ſatis intelligere, aperta brachii vena deſiſſe fluere ſanguinem, ubi venæ arterioſæ ſurculus, iſque ingens tuſſi ejectus fuiſſet. Quippe ſi ex vena e. g. brachii ſcalpello inciſa ſanguis fere uſque ad mortem, niſi brachium deligetur, effluit, qui poſtea uſque ad mortem non effundetur ex diſrupto ejectoque pulmonaris arteriæ ingenti ſurculo? Præterea ægre admodum intelligo venæ arterioſæ ſurculum, duosque illos inſignes venarum ramos, qui ex Navarchi ore eruperunt, prodire potuiſſe ſeparatos ab omni parenchymate, — ac ſi otioſus anatomicus removiſſet, circumpoſiti viſceris impedimentum; cum ſciam quantus labor adhibendus ei ſit, qui hæc vaſa a pulmonari ſubſtantia, cui quam firmiſſime adhærent, conatur reſolvere. Contra vero haud improbabile mihi videtur, cruſtam coacti in bronchiis ſanguinis ramiformem figuram naſtam potuiſſe Tulpium fallere; præſertim cum tum temporis ante Malpighium ſtructura cruſtæ parum eſſet cognita ſic, ut alii illam pro viſcerum parte, alii pro vermibus hæc illaſve noſtri corporis partes incolentibus habuerint: quemadmodum ad grumum ſanguinis æquo animo retulerim & vermem illum emiſtum quem idem ipſe Cl. Tulpus Obſ. Med. l. 2. c. 49. p. m. 172. propoſuit:

Volcardus Aita, Vir pleni habitus, excrevit utique a veſica, ſimillimam membranam: & præter illam, corpore jam plane emaciato, vermem teretem: colore adeo rubrum: ut videretur, ſolo quaſi ſanguine altus. In quem etiam totus reſolvebatur, poſt mortem flacceſcens. Momorderat autem hic vermis, tam acriter, qua-

si sanguinem sitiens, cum renes, tum membranas, ac venas illi vicinas: ut vix a lachrymis sibi temperarit, vir cæteroquin durus: & a domesticis ærumnis abunde exercitatus, &c.

Ceterum usu quoque exploratum habeo crustam sanguinis in pulmonis bronchiis concrevisse eorundem referentem figuram. Præsto enim mihi sunt duo exempla. Alterum pleuritici hominis annorum 60. qui sibi victum acetum venditando comparabat, Bergomi, atque in Nosocomio præcipue, per quam notus: hic enim tribus ante mortem diebus haud exiguum crustæ sanguinis frustum expuit adeo sanguifera imitans vasa, ut nonnulli furculum pulmonaris venæ esse arbitrarentur. Dissecto deinde cadavere integras tum pulmonares venas tum arterias mihi visus sum offendisse, exploratis vasorum ramis certe insignioribus diligenter cultro; repetitisque in eisdem aquæ injectionibus. Alterum exemplum mihi suppeditat miles quidam Illiricus sputo laborans sanguinis qui *ramiforme* crustæ frustulum cum multo sanguine tussi expulit; nec amplius quidquam sanguinis post adhibita præsidia expuisse certo scio. Demum anno elapso Doctiss. Amicissimusque D. Thomas Carenus Mediolanensis Ripaltæ Castri Medicus misit ad me hujusmodi frustum *ramiforme* quod Ill. N. N. Taurinensis Eques admodum adolescens tussi eiecerat, peripneumonia affectus qua brevi post interiit.

Haud raro quoque in pleuritide ac peripneumonia sputum e pulmone ferri animadvertimus pulmonari substantiæ per quam simile: quod nihil aliud esse deprehendi, nisi crustam effusi sanguinis. Siquidem sputum istud aqua perfusum tepida albescit, structuramque crustæ prodit. Itemque deprehensus haud semel est integer in iis pulmo qui ingentem hujusce sputi copiam expuerunt. Prope templum Pauperum D. Martini vivit homo admodum sanus & laboris impatiens nomine Jo. Quarti qui sex ab hinc annis cum in Nosocomio pleuritide laboraret gravissima singulis diebus multum hujus sputi expuebat.

XII. Nunc videndum, an morsus viperæ Polypum creet. Quod mihi certe manifestum satis non est, quamquam Polypos in capræ corpore, quam viperæ morsus necaverat, Cl. Mangerus offenderit. V. Sepulc. Anat. Teoph. Boneti t. 3. lib. 4. sect. 10. obs. 11. pag. 472. , Aperto corpore præter alia -- repe-
,, ric-

„ riebamus sanguinem non tantum in grumos coactum , sed
 „ ejusdem particulas sibi invicem ita cohærentes , ut in cordis
 „ ventriculis polypos admodum tenaces , valvularum tum sigmo-
 „ idalium , tum tricuspidalium variarumque cavernularum in
 „ prædictis ventriculis excavatarum , imaginem apprime per ex-
 „ terna referentes , efformaret . Idem præterea sanguis e majori-
 „ bus ac minoribus venis , in ramos ac ramulos distributus , si-
 „ ne disruptione extrahi poterat , valvularum itidem omnium ,
 „ tum jugularium venarum , tum aliarum figuram non minus
 „ accuratam exhibens , quam a cera præparata ac eadem infusa ,
 „ illud effectum fuisset . „ Profecto , hujusmodi sanguinis coi-
 „ tum ut credam morsum præstitisse viperæ , ostendat Auctor oportet ,
 „ caprarum sanguinem alba carere parte , nec emissum con-
 „ trahi , nec unquam crustam emittere . Quod si insignem miratur
 „ coitum sic , ut attribui nisi veneno viperæ non censeat posse ,
 „ animadvertat quæso , quam parum coiverit canis illius sanguis a
 „ vipera commorsi v. Sepul. Anat. Th. Boneti t. 3. l. 4. §. 10. o. 6.
 „ §. 1. p. 464. in cujus dumtaxat venæ cavæ trunco *nonnihil sangui-*
 „ *nis concreti* repertum fuerat . Alterius deinde canis ibid. §. 2. *nul-*
 „ *lus repertus sanguis coagulatus , neque in corde , neque in vena ca-*
 „ *va aut ullibi* . Tum §. 4. *Catelli nihil insolens in cadavere reper-*
 „ *tum — cum fuscédine , & prava sanguinis consistentia , sicut*
 „ *in cæteris* . Demum §. 5. *alius canis sanguis admodum niger cum*
 „ *coagulationis initio in corde , & vena cava , cæterum consistentia*
 „ *dissolutus & corruptus* .

Huc spectant quoque Eximii Francisci Redi experimenta :
 Ait enim Osserv. int. alle Vipere p. m. 39. „ Dopo molte espe-
 „ rienze fatte a questo sol fine in Cani , Gatti , Pecore , Ca-
 „ pre , Pavoni , Colombe , ed altri animali , non ho per an-
 „ cora trovato cosa stabile , che intieramente mi satisfaccia , e
 „ da poterla scrivere per vera . E sebbene in alcuni animali
 „ morti dalle Vipere si trova quel congelamento di sangue ne
 „ ventricoli del cuore , io però non l' ho sempre trovato in
 „ tutti , e per lo contrario quel medesimo congelamento molte
 „ volte l' ho veduto , e molte volte nò in animali fatti morire
 „ per istento ; l' ho veduto dentro al cuore di Uomini morti
 „ di male naturale . „

At unde nam inquires tam insignis coitus capræ sanguinis supra propositæ? Certe quidem haudquaquam mirum videbitur consideranti coitus historiam sanguinis cujusdam canis ab Eduardo Tyfin in Act. danicis propositam, quæ quoque extat in Sepulc. Anat. Th. Boneti t. 1. l. 2. f. 11. o. 3. in Addit. p. 899. „ Canis quædam Issandica, quæ pro indole sua valde ludibunda & agilis fuerat, a semianno pinguescere & torpescere incepit, & tunc temporis quasi *Syncope* correpta in terram corruens, animam, ut mihi videbatur, efflaturæ erat: Tandem vero convalescens, sed non pigra non ita pridem catulos tres parturiit, duos vero mortuos: Tempore prandendi solito cibos sollicitè quæritans, huc illuc curritando, & post devoratos cum satis alacris visa est, ad catulum fovendum rediit: sed hora una vel altera elapsa cum famulus obiter canem minus integre, ut ipsi visum est, se habentem observasset, ad focum admovet, sed illico crura & pedes summe extendens, & integram se voluntans, expiravit. — In dextero cordis ventriculo, & Auricula Polypum insignem ejus cavitatem occupantem observavimus: Sed quod rarius, ni fallor, adnotatum est, per totius venosi generis systema ramulos dispergebat, ita ut in Pulmonibus, in Hepate, in Renibus, in venis Mesentericis, in cava, in ramis iliaticis, uno verbo in omnibus totius corporis venis polyposam hanc sanguinis coagulationem quasi in theca inclusam advertimus: Sectis venis Polypum integrum cum suis ramulis e corpore exemi, & in tabulam explicavi, qui demum exsiccatus mihi nunc inservit pro systematis venosi schematismo. In sinistro ventriculo & auricula itidem Polypum alterum satis grandem notavimus, qui eodem ritu ac in venis per singulas arterias diffundebatur: Hoc vero discrimen interfuit, quod Truncus illius qui arterias occupaverat, gracilior fuit & minoris molis. „

Fateri igitur oportet, hujusce canis, nec non supra enarratæ capræ, sanguinem, parte alba, quam fibras appellant, fuisse refertissimum; eandemque probabile est in singulis vasis coivisse post animalis, uti usuvenit, interitum; in his quidem vasis seorsim a parte rubra, in illis simul concrevisse, uti postea dis-

ea differam. Nam si vis Polypos ante canis mortem tueri genitos, quam deinde causam adferas, quamobrem in cordis auriculis atque ventriculis, inque cunctis corporis venis arteriisque, insidentibus Polypis, neque dilatatio vasorum ulla secuta est, neque difficultas spirandi oborta; quamobrem tot intus, tamque insignes gerens Polypos, cibos sollicite canis illa queritare potuerit, huc illuc cursitare, satis alacris videri, ad catulum fovendum redire, atque per horam vel alteram ante obitum minus integre dumtaxat se habere? Scire namque expedit, horumce animalium sanguinem eodem coitu non semper affici; & quamvis canis e. g. sanguis longe minus contrahi, quam sanguis hominis consuevit, interdum tamen accidere, ut idem ille multo plus contrahatur, eo quod & humani sanguinis coitus haud raro maxime variet.

XIII. Ex his ad causas alias Polyporum transeo, nimirum ad aneurysmata, varices, cordisque cavitatum dilatationes. Ac primum certum esse Lancisius inquit de Mot. Cord. & Aneurysm. prop. 61. p. 145. „ in magnis Aneurysmatibus, atque in iis praesertim, quibus arteria maxime dilatatur, aut foramine percussa attollitur in folliculum inveniri quemdam veluti fornicem polypofo-grumosum: qui superstitem arteriae membranam distensione alioquin attenuatam, diversis compaginis laminis incrustat, ac mire tuetur, praemonetque paulo infra „ primo sanguinem esse fluidum non simplex, sed heterogeneum, compositum nempe, ex diversis partibus qua solidis, qua fluidis, crassis, ac subtilibus, in cujus fluentum bis saltem in die rivulus subtenacis chylus, & quidem larga copia solet infundi: qui profecto chylus in statu naturali sanguini permixtus ejus intestino motu, ac continuo particularum attritu, & collisione attenuatur, in minimas partes comminuitur, ac volatilis efficitur: Secundo-ad attenuandum chylum cum sanguine multa fuisse a natura comparata, sed omnium maxime ipsorum vasorum determinatas figuras, certos diametros, & validos motus, seu vires peristalticas: quas si aliquando vitiari contingat vasorum affectiones juxta gradum in solidis admixti vitii, enormia quoque fluidorum vitia in corpore manifestentur

5, tur oportet : sed præcipue necessario turbatur exacta illa in
 „ sanguine fluidi cum solido , crassi cum subtili permixtio ,
 „ ita ut in locis affectis ex fluidorum partes subsistant , quæ
 „ ponderosiores , quæ fibrosiores , quæque verbo ad motum
 „ per se prosequendum minus sunt expeditæ . — Etenim
 „ cum certum sit in aneurysmate , quo idem majus est , eo
 „ magis tria hæc apud arteriam vitiari , figuram videlicet dia-
 „ metrum , & præcipue motum peristalticum : qui scissis , aut
 „ erosis fibris , canalem aptum ad resiliendum , seu ad contra-
 „ hendum constituentibus , eo in loco debilitetur , prorsusque
 „ tandem tollatur necessum est . Quare sanguis liquor nimirum
 „ heterogeneus , & chylo scatens cum a corde impulsus , folli-
 „ culum Aneurysmatis penetraverit , illico segnius moveri in-
 „ cipit : partim quia ex angustiori arteriæ diametro , in latio-
 „ rem folliculum influit , quo fit ut ex hydraulicæ legibus re-
 „ tardetur : partim etiam quia folliculi tunicæ , seu portionis
 „ arteriæ dilatatæ propter abscissas , atque exesas fibras contra-
 „ hi nequeunt atque præterfluentem sanguinem , in proximas
 „ arterias ordine impellere , atque accelerare , seu saltem mo-
 „ tum ex corde conceptum propagare : imminuto autem san-
 „ guinis motu ; particulæ chyli non adhuc probe subactæ ,
 „ variæ aliæ quamplurimæ specificæ cæteris graviores , ab iis
 „ secedunt , atque inter se coeuntes concreescunt in fibras , ex
 „ quibus variæ lamellæ postmodum contextuntur polypi mate-
 „ riam referentes . Ex his autem Aneurysmatis fornix progres-
 „ su temporis attollitur .

Hæc quoque probat Præclariss. Jo. Fantonus Observ. Anat.
 Med. Jo. Baptistæ Fantoni 22. in scholiis p. m. 63. additque
 insuper „ valde ampliatis in magno Corde ventriculis -- pro-
 „ duci polypos debere ; Nam licet Cor vehementissime in con-
 „ tractionem veniat , carnes parietum satis invicem accedere ad
 „ totum sanguinem propellendum minime valent ; unde „ vi-
 „ de paulo ante „ ex superstitie sensim cruore concrectiones ex-
 „ citantur . „

Ob id etiam in cordis auriculis nascentur , ni fallor , Poly-
 pi , utique si expansæ magnopere fuerint , ita ut totum sangui-
 nem expellere una contractione nequeant ; idque eo magis fiet ,

si co-

si eorumdem parietes eo soliditatis pervenerint, sic ut vix ac ne vix quidem contrahi possint. Porro etiam in venarum expansionibus, quemadmodum in aneurysmatibus, si magnæ fuerint, excitabitur Polypus, eoque facilius, quia contractio, quæ in aneurysmatis tunicis, nisi duriores, cartilaginossæ atque ossæ fuerint, plerumque deprehenditur, prorsus desideratur in venis.

Hinc Polypi generationem exemplo torrentis explicant turbidam vehentis aquam, nam si retardetur motus, & ingressus ejusdem intra fluminis alveum, tum quidquid majoris est ponderis imum petit fundum atque concrescit. At cum hoc in torrente, ubi elanguescit aquarum motus, semper accidat, aneurysmata autem magna, & varices enormes, & cordis ventriculorum, auricularumque expansiones ingentes sæpe sine Polypis inveniantur; longe alia mihi videtur esse ratio hujusmodi concretionum. Et quamquam lubens assentior, in aneurysmate ac varice segnius moveri sanguinem; nec ex dilatatis tum cordis ventriculis tum auriculis totum expelli; vehementer tamen dubito, ne graviores partes sanguinis intra dilatata vasa coire unquam possint; cum nulla ratio appareat, cur in illis ipsis tam sæpe sanguinis concretiones desint. Accedit plerumque ad dilatatam arteriæ diametrum asperitudo quoque superficiei internæ aneurysmatis atque inæqualitas; unde magis adhuc sanguinis fluxus infringi necessario debet; nec inde tamen in his quæ sequuntur historiis Polypi mentionem fieri animadvertimus.

In cadavere Petri Pauli Bartoletti Ordinis D. Salvatoris Canoniorum Abbate dissecto, inquit Eruditiss. Michelottus Comment. Academ. Bonon. p. 443. ab amico meo I. D. Santorino Excelsi qui sanitatis dicitur, Magistratus Protomedico præclarissimo, aortam supra curvaturam, in tumorem, pugnum, adæquantem distenta, ossis squamis intus scabra inventa est; ad immixta vero primæ vertebralis, & dexteræ subclaviæ arteriæ, aneurysmata ovi volumen habentia observata sunt.

Memini, me octo ab hinc annis in cadavere biennis Puellæ ex antiquo nobilique Mutiorum genere ortæ, quæ hydrocephalo decesserat, eductis e capite libris octo aquæ limpidæ cum dimidia turbidæ ac subcruentæ, inter meningem

& cerebrum immorantis ; memini , inquam , me una cum D. Antonio Querengo Experienti Chirurgo , detexisse aneurysma in eo trunco , quem vertebrales constituunt arteriæ , cervicalisque arteria dicitur : quod quidem aneurysma duos ferme digitos transversos longitudine , latitudine pollicem æquabat , nec in eo polyposi quidquam fuisse deprehensum , licet intus ubique fere asperum & cartilagineum fuerit .

In cadavere Dom. Pelet , Civis Monspeliensis , inventa est arteria magna ascendens a corde ad claviculam ita dilatata , ut brachii fere magnitudinem æquaret , & ovum gallinaceum in cavitatem suam facile admittere posset . Præterea tunica illius admodum densa & cartilaginea evaserat . L. Riverius Cent. 4. observ. 34. p. m. 491.

In vetulæ cadavere aperto inventum est aneurysma in abdomine , in quod pugnum immittere potui & immisi : Notanda hic est summa naturæ providentia , quæ arteriæ disruptionem præcavens ex nimia dilatatione , tunicam illius adeo induraverat ut ossea appareret . Vid. Sepulc. Anat. T. Boneti t. 2. l. 3. s. 14. o. 52. p. 263.

In thorace statim se se conspectui dedit dilatata aorta arteria ascendens , cujus paulo supra divaricationem tanta erat amplitudo , ut duas libras sanguinis , & ultra capere posset . O. Heurnius in Obs. Hist. 27. p. m. 26.

Aorta arteria prope suum exortum tantopere fuit ampliata , ut ejus capacitati quatuor digitos conjunctos facillimo intrudere potuerim negotio . Mantiss. ad Plateri Observat. Vid. Sepulc. Anat. Bonet. t. 2. l. 3. s. 21. o. 15. p. 479.

Arteria cervicalis ; tam ampla , ac lata ; ut in se facillime recepisset duos digitos : sed interim plane vacua , & omni humore destituta . Nic. Tulpius Obs. Med. l. 1. c. 44. p. m. 84.

Arteria vertebralis , Tubuli mole aucta , pari sua alterius lateris triplo major evaserat : Th. Willis Cereb. Anat. c. 7. p. m. 283.

Apparuit nobis prima arteria sub corde ex magna ad caput ascendente orta maxime dilatata & dilacerata . A. Saporta de Tum. p. n. l. 1. c. 43. Vid. Sep. Anat. Bonet. t. 3. l. 4. s. 2. o. 21. §. 4. p. 289.

Arteria magna duplo solito laxior erat , ac repleta sanguine nigro

nigro ac seroso . Bontius Medic. Ind. observat. 8. pag. mibi 36. 6.

In Collegio Rhemensi cuidam Sacerdoti aneurysma erat in cruribus . Aperto cadavere reperta est magna dilatatio arteriæ , & sanguis in ea arteria concreverat indurueratque . J. Thevart. in adnotat. 8. in consil. 107. l. 1. Consil. Ballonii p. m. 387.

Patuit membrana interna arteriæ magnæ , prius quidem laxata ; postmodum vero cum dilatationi nullus esset locus , disrupta . Aneurysma itaque fuit in arteria magna extra cor duos solummodo digitos transversos . P. Marchettus Observ. Med. Chir. 48. p. m. 113.

Arteria & vena Emulgens solito majores erant . -- Cor magnitudinis & firmitatis extraordinariæ : Vasa ejus valde dilatata , & consistentiæ cartilaginose , maxime ostium magnæ Arteriæ & valvulæ ejus . S. Schafferus Miscell. Curios. ann. 9. obs. 102. Vid. Sepulch. Anat. Boneti t. 2. l. 3. f. 21. o. 27. p. 486.

Doctiss. quoque Albertinus Comm. Acad. Bonon. p. 396. hæc habet : Similes , tantæque pertinaciæ , & diuturnitatis casus in viris adhuc non vidi : paucis quibusdam exceptis , in quibus inveni simplex , & solum aneurysma in aorta intus undique munitum ossea crusta .

Ipse quoque anno 1733. mense Januarii cum amico meo Juvene studiosissimo atque acutissimo D. Jo. Antonio Codazzi sexagenarium dissecai hominem nomine Bartholomæum Gavazzi , qui diu asthma & cordis palpitatione laboraverat , & tandem sanguinis ex ore profusione extemplo decesserat : in cujus corpore offendimus lævum cordis ventriculum duplo naturali majorem ; ostium aortæ duplo minus cum valvulis ejusdem cartilagineis atque asperis ; magnæ arteriæ truncum , intus osseis squamis ubique fere scabræ , valde dilatatum sine ullo Polypo .

Repertum est Romæ nuper in Beato Philippo Nerio Sacerdote , qui sæpius in Palpitationem Cordis incidebat ex vehementi Extasi Cor valde amplum , & arteriam quæ ducit in pulmonem , duplo latiore naturali Cæsalpinus Art. Med. lib. 6. cap. 20. p. m. 265.

Arteriæ , idest venosæ , corpus in eam quam dixi amplitudinem , videlicet , ut manum in pugnum complicatam capere possit , di-

latatam, internamque ipsius tunicam osseam. Paræus lib. 6. c. 28. p. m. 225.

Ea parte qua auricula cordis dextera venam excipit cavam ingens aneurysma in cava vena conspiciebatur. Parvius obs. anat. 31. vid. Sepulc. Anat. Bonet. t. 3. l. 4. f. 10. o. 4. §. 1. p. 461.

Cor viginti duarum unciarum. --- Sola dextra auricula æquabat cor hominis ordinarium magnitudine. --- Arteria pulmonaria, & vena cava descendens excefferant modum: nec enim hujus os patens argenteo Imperialis nummo nec illius medio occlusisses. Kercringius Obs. Anat. 16. p. m. 39.

Insignem -- utrius cordis ventriculi, & auriculæ -- prolatationem -- cum solertissimo Santorino, & spectato Chirurgo Gaet. Manfre deprehendit laudatus Michelottus in cadavere celebris, dum in vivis esset, concionatoris Hyacinthi Mariæ de Juntis. Comm. Acad. Bonon. p. 431. Cor adeo amplum invenit Marchettus observ. 49. p. m. 114. ut tria naturalis magnitudinis æquaret, ventriculis itidem amplissimis. Cor adeo vastum adnotavit Hartmanus Miscell. Cur. d. 11. ann. 5. ut latitudine & longitudine superaret bovinum maximum. Cor majusculi capitis magnitudinem adæquans proponit Ballonius lib. 2. Epid. & Ephem. p. m. 96. Cor tantæ magnitudinis apparuit inquit D. Marchettus Anat. cap. 10. p. m. 73. ut cavitatem totam occuparet, capsulæque ubique adhereret, quoniam dilatari amplius non poterat. -- Ventriculi tam latti erant, & præcipue dexter, ut in ipso unum naturale cor residere posset. Itemque Cel. Covvperus in Specimine Trans. Phylosoph. t. 2. p. 2. pag. 111. cordis lævum ventriculum viri quadragenarii bovinum mediocrem magnitudine superantem exhibet: Ibidemque Solertiss. Cheseldenus p. 114. Mulieris hydrope confectæ lævum cordis ventriculum duplo majorem recenset. Eodemque in loco p. 119. Experientiss. Douglassius sinistri cordis ventriculi multo majoris dextero, venæque pulmonaris bulbi maximi meminit. Denique in lib. de Aneurysmat. prop. 53. p. 137. Præcl. Lancisius in Ill. Jo. Baptistæ Palaggii cadavere venam cavam, auriculam, & ventriculum dexterum ita dilatatos, ut pugnum admitterent reperisse se, inquit. Idemque supra prop. 47. p. 132. memorat, ventriculi dexteri aneurysmate decessisse quendam generosissimum Proavum, inque ejus filio inventa fuisse prædicta ca-

va Aristo pugno capaciora ; nec non in filiolo epilepsia mortuo hereditariam hanc præcordiorum labem se , ait , offendisse .

Quod ad auricularum cordis dilatationem attinet , præter ea quæ dicta sunt supra , legenda est utriusque cordis auriculæ descriptio a M. A. Severino de recond. Abscess. doct. p. 192. literis tradita : Vid. Sepulc. Anat. Bonet. t. 1. l. 2. f. 2. o. 2. p. 576. nimirum. *Reperta dextera cordis auricula durior & cartilaginea , plurimo atro sanguine distenta sic ut pugni magnitudinem æquasset : quæ distenta neque resedit neque repressa est , sed eodem modo fornicata perstitit , velut obfirmata huic statui , & velut sigillis affabricata : sinistra quoque auricula nil a priore varians .* Pariterque Cl. O. Borrich. in act. Med. Th. Barthol. ann. 1674. 75. 76. Vid. Sepulc. Anat. Bonet. t. 3. l. 4. f. 3. o. 28. §. 4. t. 371. *Dexteram cordis auriculam sextuplo majorem sinistra , sed livido sanguine coagulato refertam proponit .* Demum Præstantissimus Dionysius admodum dilatatam describit dexteram cordis auriculam Anatom. de l'Hom. p. m. 629. his verbis : *On fut surpris de voir l'oreille droite du cœur d'une grosseur si étonnante , étant plus grosse que n'est la tête d'un enfant nouvellement né ; elle étoit tendue comme un balon , & remplie de sang , dont la plus grande partie étoit coagulée , il y en avoit la quantité de trois demi-septiers ; l'on se para cette oreille de la base du cœur , & après en avoir vuide le sang , on la trouva ossifiée intérieurement , &c.*

His sane perlectis Cl. Virorum observationibus admiratus sum , nihil inde literis de concretionibus mandatum fuisse polyposis dilatata vasa occupantibus . Quid igitur ? Putas ne pro Polypis intelligendum esse coactum sanguinem in nonnullis supra recensitis vasorum dilatationibus , repertum ? At magnum interest discrimen inter Polypum , & concretum sanguinem , ut initio epistolæ testati sunt Viri Præclarissimi . Præterea Polyporum hystorias legenti constat , nunquam Polypos concretum sanguinem ab Auctoribus appellari solitos , sed modo carnem , modo pinguedinem , modo nervosum corpus , modo glandulam , atque his similia . Prætermissum ne fuisse dixeris Polypum , præsertim ubi vasorum dilatationes indicantur potius quam describuntur ? Id quoque
arbi-

arbitrari non convenit : nemo namque ignorat , concretiones hujusmodi semper magni fecisse tum veteres tum recentiores viros , deque eisdem locutos sæpe fuisse seu cadaveris descriptionem , seu morbi tradentes historiam ; quin etiam scimus a quampluribus vel ipsum coagulatum nigrumque sanguinem in mortuorum vasis repertum inter mortis causas enumeratum fuisse . Verum dubitare etiam posses , an nulla ideo Polyporum mentio fiat , quia nimirum Polypi pro arteriarum tunicis , quas fere in aneurysmate læsas offendimus , aut pro cordis dilatati substantia habiti fuerint . At si quis concretionem polyposam seu pro aneurysmatis tunicis seu pro cordis dilatati substantia accipiendo , humano more lapsus forte fuerit ; numquid propterea id de pluribus Scriptoribus affirmandum , etiam si inter eos haud pauci enumerentur , qui rem anatomicam summa cum laude exercuerunt ?

Erit fortasse qui cogitabit ad excitandum in aneurysmate Polypum , sanguinem requiri partibus refertum viscidioribus , gravioribus , magisque ad motum ineptis . Quid , si hujusmodi partibus constante sanguine , reposuerim , nullum inde ortum Polypum tum in aneurysmate arteriæ magnæ paulo supra iliacas a Cl. Jo. Baptista Fantono descripto vid. supra pag. 35. tum in aneurysmate a Larcheo dissecto vid. supra ibidem arteriæ cæliacæ ita dilatatæ , *ut compressum pugnum admitteret* ? Constat quippe in utriusque aorta insedisse Polypum . Similiter legimus cavam cujusdam civis Bataviensis venam a Cl. Bonatio recensiti vid. supra pag. 25. repletam fuisse , *loco sanguinis adiposa substantia , ac medullæ spinali admodum simili* ; arteriam vero magnam duplo solito laxiorem sanguine dumtaxat nigro ac seroso .

His adde quæ Cel. R. Vieussenius *Traité de la struct. du Cœur. Chap. 16. p. 107.* his proposuit verbis : *Je trouvai un polype dans l'oreillete droite ; le ventricule gauche étoit extraordinairement dilaté ; les parois du tronc de l'aorte me parurent trop épaisses , fort dures , & comme cartilagineuses ; ses valvules semilunaires étoient fort tendues & de coupées dans leur extrémité : toutes leurs coupures qui avoient quelque rapport avec les dents d'une scie , étoient véritablement pierreuses .*

Ipse

Ipse quoque anno 1729. viii. Calend. Julii una cum amicis meis Juvenem in Nosocomio dissecui annorum 30. qui palpitatione cordis vehementi, spirandique difficultate, atque animi defectionibus sæpissime recurrentibus affligebatur cum inæquali atque intermittenti continenter pulsu; in cujus cadavere lævum cordis ventriculum triplo dextero majorem offendi; ubi Polypus quoque occurrit æquans magnitudine pollicem: in antica aortæ facie prope cor tres calculi haud exigui, quos adhuc fervo, conspiciebantur, oblongæ cujusdam rimæ constituentes oras, per quam sanguis ex aortæ cavitate in ejusdem insignem folliculum, renem figura ac magnitudine referentem, intus vero inæquali superficie duabusque rotundis fossulis præditum, impellebatur; in quo quidem folliculo concretum utique sanguinem, polyposam vero concretionem vidi nullam. Aortæ ostium digito minori impervium deprehendi, ejusdemque admodum inæquales ac ubique fere cartilaginosos parietes usque ad ortum ramorum subclavium.

Pariterque hoc anno 1736. vi. Calend. Aprilis in Nosocomio coram ferme cunctis Medicinæ atque Chirurgiæ alumnis in cadavere cujusdam Militis nomine Jo. Baptistæ Ganzini ex Cohorte *Fiori* lævam cordis auriculam adeo expansam inveni, ut multo plus eadem sanguinis, quam uterque cordis ventriculus, ac dextera auricula naturalis diametri continuissent: Polypo interim carebat auricula, dum non sine quadam polyposa concretionem dexter cordis ventriculus cernebatur.

At quia in hoc cadavere, quod insuper inveni, non est ejusmodi, ut silentio præteream; scias velim, me scilicet, præter flavescens aquam quæ secto thorace undique effundebatur, præterque pulmones ubique fere pleuræ alligatos, sic adhærens cordi pericardium deprehendisse, ut sine laceratione avelli non posset: Circulum deinde osseum in eodem pericardio animadvertisse, cordi circumdatum tamquam coronam; quem sane mihi placuit, veluti admiratione rem dignam, tibi ob oculos ponere. Sit igitur

A. Circulus pericardii osseus.

a. Facies ossis antica dexteram cordis auriculam ferme totam regens & summitatem dexteri ventriculi.

b. Fa-

b Facies ossis postica ventriculum sinistrum ferme totum contegens.

c c Duo ossis capitula, quorum superius majus atque asperius fere in dexteri ventriculi cavitationem penetrabat; inferius quoque cum plerisque aliis minoribus protuberantiis intra lævi ventriculi parietem multo firmiorem ac crassiorē solito delitescēbat.

** Ramusculi duo ossis, quorum superior cum haud exigua cartilaginis portione inconsulto abscissa sic dexteram coercēbat auriculam, ut vix ejusdem vestigia apparerent; inferior vero a cordis apice non distabat, nisi transversum digitum.

Porro ossis substantiam durissimam ac firmissimam ubique deprehendi, cujus margines in cartilaginē desinebant, cartilago in pericardii membranas. Os extrinsecus membrana obductum tenuissima longe minus asperum, atque inæquale occurrit, quam intrinsecus, ubi nimirum ad instar coralliorum fruticans conspiciēbatur. Truncus autem segmentum circuli anticū constituens crassitudine superabat dimidium transversum digitum, ejusdem ramis ubique fere inter se cohærentibus; secus vero in postico segmento truncus minor, atque in ramos divisus admodum distantes cernebatur, quos inter cartilago sita erat cordis & ipsa adhærens substantiæ una cum singulis ramis, atque eminentiis ossis. Hinc dexter cordis ventriculus naturalem diametrum servaverat; lævus triplo minor evaserat, dexteræ cordis auriculæ ut ante dixi vix apparebant vestigia; contra lævam, utpote quæ ab osse non comprimebatur, auriculam maxime expansam, ut paulo ante memini, sine Polypto tamen ullo, deprehendi.

Ad historiam morbi quod spectat, moleste equidem fero, non posse me nisi pacua atque imperfecta adducere. Siquidem neque vidi ægrotantem, neque satis consulere ministros potui, qui de morbo extra spem posito minus erant solliciti. Intellexeram tamen ex amico defuncti milite ejusdem cohortis, eundem Jo. Ganzini annos natum esse octo circiter & quadraginta; non diu militiæ Venetæ nomen dedisse; militaria munera, anæquam Nosocomium petiisset, obivisse; interdum in itinere sedisse spiritum trahentem difficilem, præsertim ubi iter per accli-

A

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΙ.

Λ

acclivia ageret loca ; nullius questum doloris pectoris ; sæpe uno atque altero die ægrotasse solitum , quo tempore ferme sine cibo ac potu , sine sociis , sine ullo alio auxilio degens , sequenti mane redibat ad signa laboris impatiens , sobrius , ac vere probus . Nosocomium ingressō difficilis eidem spiritus per intervalla movebatur ; sæpeque tum cordis palpitatio , tum defectiones animi præcipue post cibum & potum , post corporis atque animi sæpe ad Deum conversi motum , incidebant . Jugularium quoque venarum insignis fluctuatio aderat . Ubi demisso capite aut pronus jaceret , morbus adaugebatur , unde ferre supinus decumbere erecto thorace cogebatur . Tandem tribus mensibus in Nosocomio commoratus cum pulsu continenter inæquali atque intermittenti , & licet imbecillo , tamen nonnihil duro , atque , uti vocant , *vibrato* , nihil seu a misto bis sanguine , seu ab epotis pharmacis adjutus , sudore circa faciem egelido oborto , defixisque ad cœlum , uti sæpe solebat , oculis animam Deo reddidit .

Jam porro , ut propius accedam ad Polypum , minus videntur verisimilia , quæ de venis in quibusdam Polypis detectis sunt literis tradita . Qua de re satis sit attulisse Viri Summī meique Præceptoris Sapientissimi Jo. Baptistæ Morgagni verba adversus Mangetum Advers. Anat. 5. Animad. 27. p. 40. „ Et „ si vero tum Lovverum supra adduxisti scribentem , se in „ concretionibus cordis polyposis *plurimas venas advertisse* , „ tum hic Diemberbroeckium producis asserentem , se in poly- „ pis duobus *vasa sanguine turgida* , — *vasa sanguinea vi-* „ *disse* ; optassem tamen , ut istud *vas sanguineum* quod *in me-* „ *dio* , & *per totam longitudinem* cujusdam polypi a te visum „ memoras , diligentius descripsisses . Hæreo namque ; ut ve- „ rum fatear ; non quod mihi , qui tamen plurimos inspexi „ polypos , id nunquam se obtulerit , sed quod Malpighius „ ipse negat , id sibi *videre contigisse* . Atque adeo etsi ego quo- „ que cum eodem concedo , ex se se insinuantibus sanguineis „ particulis , dum hinc inde fibrarum concretionē coercentur , „ tubulos efformari posse ; veras tamen venas , vera sanguifera „ vasa non facile concesserim , nisi aut certæ , & peculiares ho- „ rum tunicæ describantur , aut in veris ipsorum parietum cor-

dis, vasorumque excrescentiis, non in ejusmodi polypis, quorum naturam egregie explicat Malpighius, inventa sint. Ex quo apparet veri neque simile esse, cordis Polypum dolere posse sævireque, & cancro affici, quemadmodum nonnullis visum est.

XIV. Sed & illa dubia mihi videntur, quæ de diversitate coloris firmitatisque inter dexteri, & lævi ventriculi Polypum Insignis Malpighius his verbis locutus est Dissert. de Polyp. Cord. in Biblioth. Anat. Mangeti t. 2. p. 2. p. 120. edit. 1685. Quin & color etiam non raro diversus observatur, nam ut plurimum Polypi in dextero cordis thalamo excitati color subalbidus est, laridi instar, seu excreti succi, quem vulgo pituitam appellamus, & interdum rubra quædam, vel subnigra stigmata conspersa habet: in sinistro autem genitus colorem ut plurimum atrum, & densiorem obtinet substantiam. Quæ quidem quominus facile credam sequentes efficiunt Polyporum historiæ: nimirum.

Refert Posthius in Ducis Ferrariensis, subitanea morte extincti, sinistra cordis cavitate; pinguedinis frustum ad magnæ candelæ sebaceæ formam repertum fuisse. Rolsink. diss. de Cord. c. 3. Vid. Sepulc. Anat. Boneti t. 1. lib. 2. sect. 11. obs. 5. §. 4. p. 884.

Observata fuit in sinistro cordis ventriculo pinguedo in arteriam venosam ascendens. Thom. Bartholin. Cent. 1. Epist. 2. Vid. Idem t. 1. l. 1. f. 2. o. 38. p. 111.

In sinistro cordis thalamo frustulum adiposum, subluteum molle ac lentum apparuit Thom. Barthol. Cent. 4. Hist. 20. Idem t. 2. l. 3. f. 19. §. 10. & 11. o. 3. p. 375.

In sinistro cordis ventriculo polypos duos non spurios, aut ex sanguinis grumis concretos, sed candidissimos e fibris tenacissimis densissime contextis compositos, qui diuturna maceratione nullo modo dissolvi, & cultri acie vix dividi poterant proponit C. Vaterus Misc. Cur. decur. 3. ann. 2. Idem t. 1. l. 2. f. 7. o. 46. p. 805.

Sinister cordis ventriculus corpus quoddam polyposum album ac solidius, ramos duos in totidem venæ pulmonariæ tubulos emittens complectebatur. Idem t. 1. l. 1. f. 12. o. 16. p. 304.

Inveni in sinistro cordis ventriculo tria frustula adiposa lenta & candi-

candicantia. Bartholin. Cent. 1. Hist. Anat. Idem t. 3. l. 4. f. ult. o. 1. §. 2. p. 539.

Uterque cordis ventriculus duabus quasi turundis oblongis, adipis concreti obstructus est repertus. Velschius Episagm. obs. 34. Idem t. 1. l. 2. f. 9. o. 4. p. 846.

In utroque cordis ventriculo sanguis in substantiam solidam albidam & carnis coctæ æmulam concreverat. Willis Pathol. Cer. c. 9. Idem t. 1. l. 1. f. 13. o. 1. p. 306.

Inventus uterque cordis sinus humore obsitus concreto, instar vulgaris gelatinæ flavioris. Severin. de Abscess. p. 277. Idem t. 1. l. 1. f. 12. o. 35. p. 286.

Cordis ventriculus uterque corpus continebat album, lentum, crassum, quale solet esse quod cordis Polypus dici solet. Blasius Obs. Med. 10. Idem t. 2. l. 3. f. 17. o. 1. §. 16. p. 298.

In dextero cordis ventriculo frustum carneum oblongum, sed nusquam annexum, in sinistro pinguedo item libera, & vermiculo cætera non dissimilis. Idem Bonetus t. 3. l. 4. f. 3. o. 28. §. 4. p. 371.

Dura mores pituitæ fulvæ, tenacis & compactæ ventriculum cordis opplet utrumque. Ex Thes. Discip. Derelincurt. Idem t. 1. l. 1. f. 12. o. 8. p. 296.

Interiora sinistri cordis Ventriculi oppleverat cruor, sub quo polypus specie pinguedinis. ——— In dextero Ventriculo itidem Pinguedinis specie Polypus. Idem t. 1. l. 2. f. 1. o. 33. p. 573.

Observavimus ventriculum cordis dexterum phlegmonoso corpore pingui repletum ———: In sinistro ventriculo ejusdem substantiæ minor portio aderat. Bartholin. Cent. 2. Hist. 46. Idem t. 3. l. 4. f. 1. o. 57. §. 22. p. 221.

Vidi ego in dextero cordis ventriculo ——— radicem enatam carnosam albidam flaccidam quæ prodiens ex corde & cavam venam subiens propagabatur usque ad caput & os sacrum: Eadem carnea substantia ex sinistro ventriculo prodibat. Obs. Neret. Idem t. 3. l. 4. f. 1. o. 47. §. 4. p. 197.

In sinistro cordis ventriculo, præter sanguinem purulentum substantia quædam continebatur pinguis & adiposa, ut & in dextero ventriculo. Jo. Helvig. Obs. Med. 82. Idem t. 2. l. 3. f. 21. o. 21. p. 483.

Cor ipsum cruore distentum erat, & Polypo gemino, quorum

major sinistrum, minor dexterum ventriculum occupavit. Substantia utrique compacta, alba inque filamenta ductilis. Peyer. Meth. Hist. Anat. Med. cap. 6. Idem t. 2. l. 3. f. 21. o. 3. p. 370.

Cor in utroque suo sinu, substantiam quandam continebat, oblongam teretem mollem, ex albo flavescens, lentam medullæ ossium calefactæ persimilem, sed appendicibus aliquot præditam. Smetius Miscell. l. 3. p. 576. Idem t. 2. l. 3. f. 21. o. 3. §. 24. p. 380.

Cordis ventriculus uterque non sanguine sed pituita potius vitrea tenaci subalbida repletus erat. Rumler. obs. 6. Idem t. 1. l. 2. f. 11. o. 5. §. 3. pag. 884.

Cum dexterum ventriculum ferimus apparet materia subalbicans, pancreati omnino similis ——— : Dum sinistram cordis foveam scrutamur, ——— etiam parem in ea materiam & longitudine & visciditate reperimus. Bodganus apud Bartholin. Epist. xi. Cent. 4. Idem t. 3. l. 4. f. 3. o. 29. §. 6. p. 374.

In auricula & ventriculo cordis dextro dissecto materia rubicunda nimirum grumis haud absimilis, parenchymatica tamen, tenerrimisque membranulis intertexta & cincta; tum quoque materia sebacea molliuscula albicante, ad suavem flavedinem nonnihil vergente steatomatosa quasi. ——— Eodem plane modo jam dicta & descripta materia sinister quoque cordis ventriculus ——— refertissimus. Clauderus Miscell. Cur. Decur. 2. ann. 4. Idem t. 2. l. 3. f. 8. o. 10. p. 132.

Manifestum igitur haudquaquam est discrimen hoc assignatum quod inter dexteri, & sinistri ventriculi Polypum, plerumque interesse dicitur: tibi que mirum videbitur, si in Sepulchreto Anatomico Cl. Theophili Boneti præter carunculas quasdam a Riverio repertas, aliamque fabam æquantem majorem, quarum scilicet non innotescit color, mirum, inquam, videbitur si affirmaverim, me duo tantum exempla nigricantis in lævo ventriculo Polypi invenire potuisse: alterum videlicet A. Vesalii v. Sepulc. Anat. t. 1. l. 2. f. 9. o. 2. p. 845. glandulosam sed interim nigricantem carnem inventam memorantis: alterum Benivenii v. Sepulc. Anat. t. 1. l. 2. f. 10. o. 6. p. 865. repertum nigrioris carnis frustulum.

Supereffet quoque animadvertenda moles Polypi major dexteri cordis ventriculi dexteræque auriculæ, quam sit Polypi moles

les in sinistro ventriculo immorantis sinistraque auricula, uti idem ipse Malpighius cum nonnullis aliis adnotavit; sed de hac loco agam suo.

XV. Nunc jam tempus est ut percuntanti respondeam, undenam, & quomodo gignantur in cadaveribus Polypi. Ad primum quod attinet suspicor equidem Polypos post mortem fieri ex parte alba sanguinis, quæ ubi in superficie grumi concreverit, crusta sanguinis appellatur. Hanc porro magis spiritalem partem esse sanguinis, inque hominibus cerni vivida constitutione præditis, creditum a quibusdam est, veruntamen perperam. Nam extra dubitationem est positum, eandem longe sæpius in ægrotantium sanguine, quam sanorum apparere solitam; quæ quidem corpora infestans sana, obnoxia maxime offensæ reddit. Podagræci, quorum morbus in libro de Affectionibus *ἡ νόσος τῆ αἵματος* appellatur, præcipue si inveteratus morbus fuerit, singulis fere vicibus, quoad vita fruuntur, crustam emittunt; quod & Phthisicis commune est, non secus atque hydrope vexatis, scorbuticoque morbo. Itemque alii incidunt morbi, in quibus ferme sanguis non elicitur, nisi crustosus. Hujusmodi sunt pleuritis, peripneumonia, angina, rheumatismus, dysenteria, apoplexia, variolæ, epidemicæ quædam febres, aliique acuti longique morbi; sed transactis his sæpe sanguis sine crusta fertur.

Cæterum dolendum est in sectione venæ celebranda, plerisque sanguinis dumtaxat colorem attendere, crustæ vero sanguinis inquirendæ tam parum esse sollicitos; & tamen scimus nihil magis cordi esse debere ad causas morborum assequendas, curationemque recte peragendam. Nusquam quippe utilius ac pulcrius de sanguine legi monitum, nisi in libro de Alimento Aph. 26. *αἷμα ὑγρὸν, ἀσθὲν. αἷμα σπέρρον, φλαῦρον*, quod sic vertit Theod. Zuingerus p. 337. *Sanguis humidus, bonus: sanguis solidus, malus*; ubi in comm. *τὸ ὑγρὸν fluidum & humidum* explicat. Iccirco diligentiam adhibeant *phlebotomi* necesse est, ut pars alba sanguinis secedere a rubra possit, supremumque grumi locum petere.

I. Sic namque incidenda elatior vena est, ut sanguis affatim & continenter effluat; quippe ubi sæpe nunc intercipi-
tur,

tur, mox profluit sanguis, calentemque jam frigescens excipit, permirum est si qua crusta obducitur.

II. Si affatim continenterque fluat sanguis vitrea pelvi, in qua inspicere urina solet, excipiendus est; si parce admodum duobus tribusve cyathis coni inversi figuram habentibus, atque etiam pluribus si opus fuerit, dum continenter fluit, uti expedit: in quorum singulis aut certe aliquibus crustam, utique si sanguis crustosus fuerit, haud dubie invenies.

III. Neque laxari vinculum aut solvi debet ad horizontalem fluxum sanguinis promovendum, dummodone parce extillet; siquidem periculum est, ne occludatur vulnus, aut refluens subsistat sanguis; sciendumque est a perpendiculari sanguinis fluxu si continens fuerit, crustæ generationem haudquaquam prohiberi.

IV. Dempstis sex ex. gr. unciiis effusi continenter sanguinis, consilioque explendæ libræ inito, si parce postea emanare sanguis cœperit, aut ex toto desierit, vas debet subduci protinus, reliquumque sanguinis novo vase excipi.

V. Cavendum etiam est, ne sanguinem circumagas dum concrefcere incipit, quod sæpe a Chirurgis fieri consuevit ut missi sanguinis quantitatem explorent: & si duobus tribusve vasculis exceptus idem fuerit, ne de vase in vas transfundas, magis cavendum; siquidem nihil hoc pejus est.

XVI. Sed ut revertar unde discesseram, suspicor equidem cordis Polypos ex crusta sanguinis post mortem fieri, quæ si in misso sanguine per morbum apparet, Polypos quoque in cadaveribus excitat; quod Cl. testantur Viri, ratioque atque usus ipse confirmat. Ad primum quod attinet has lege sententias imprimisque Insignis Malpighii Dissert. de Polyp. Cord. in Bibl. Anat. Maget. t. 2. p. 2. p. 112.

„ In Apoplexia in vasis tum majoribus tum minoribus
 „ per cerebri meninges extensis coalescunt Polypi, ut mul-
 „ torum testantur observationes. In cardiaca syncope, cu-
 „ jus symptomata apoplexiæ simillima sunt, de facili in
 „ præcordiis & pulmonibus luxuriant. — Pleuritico-
 „ rum cadavera non in præcordiis tantum, sed in hepate
 „ & venoso genere hujusmodi copiose continent, quod &

„ ta-

„ tabidis & quibusdam asthmaticis familiare est , & iis ,
 „ in quibus glandulæ & præcipue conglobatæ ita duritie la-
 „ borant , ut animalis æconomia harum ministerio prive-
 „ tur . „ Et infra p. 123. „ Sileo febres , pestem , aliosque
 „ sævissimos morbos ex aeris & soli myasmate ortos , in
 „ quibus polypi concrescunt , ut hujusmodi defunctorum
 „ cadavera testantur . „

Idemque Op. Post. p. 44. edit. Venet. inquit : „ Hunc ita-
 „ que „ intelligit Polypum „ non raro in cordis ventriculis,
 „ & præcipue in dextero , & appensis vasis excitari habui in
 „ melancholicis , lue gallica affectis , reliquisque , in quibus
 „ coagulativi acidique sales luxuriant . „

„ Quotquot Apoplexia aut catarrho suffocativo mortuos
 „ aperui , in omnibus corpora illa callosa , viscida ac glutino-
 „ sa , aut in corde , aut in cerebro , aut in ambobus aliquan-
 „ do reperi . „ Greifelius Miscel. Curios. ann. 1670. obs. 74.
 vid. Sepulc. Anat. Bonet. t. 1. l. 1. f. 2. o. 37. §. 1. p. 110.

„ Cum plurimorum scorbuto defunctorum ante biennium
 „ vel triennium , tum in Nosodochio dicto *l'Hôtel dieu* , tum
 „ in eo quod a Sancto Ludovico nomen obtinet , dissectioni
 „ præfuerim , id semper observavi ipsos semper gestasse sangui-
 „ nis concreti frustra insignia , aut in cordis ventriculis , aut
 „ saltem in majoribus vasis per universum corpus sparsis . „
 Denisius in Ephem. Erud. vid. Sepulc. Anat. Boneti t. 1. l. 2.
 f. 8. Addit. o. 1. p. 841.

„ Sæpe in cachecticorum cadaveribus , aut eorum qui mor-
 „ bis obnoxii vixerunt , corpora quædam sive fibrosa sive pi-
 „ tuitosa reperiuntur , quæ ad notabilem magnitudinem ex-
 „ crescunt , radicesque agunt in cavernis ventriculorum cor-
 „ dis , hinc e sinistro ramos sursum & deorsum per aortam
 „ emittunt , atque in varios ramusculos , juxta arteriarum ca-
 „ pacitatem , & numerum dirimuntur . „ Th. Bonetus Se-
 „ pulc. Anat. t. 1. l. 2. f. 1. in Schol. ad obs. 61. p. 509.

Sed ratio quoque suadet , offendi polyposa debere corpora in
 eorum cadaveribus , quorum missus in morbo sanguis edidit cru-
 stam . Manifestum quippe est , coire post mortem sanguinem in
 corde vasisque sanguiferis sine ope acidi , sine ullo alio auxilio ,
 sed

sed omnino sponte , partium scilicet a partibus secessione , quemadmodum eductum in pelvi sanguinem coire cernimus . Præter hæc quid quæso senties Alethophile de tot tantisque Polypis , alias cordis ventriculos , alias ejusdem auriculas , alias vasorum sanguiferorum opplentibus orificia sine ulla unquam vel levi Polypi nota ante obitum ? Non potest igitur dubitari , quin crusta sanguinis post interitum prodeat , tum videlicet , cum cessante motu fluminis ; quo cieri post mortem sanguinem ostendisse reor prioribus literis ; partes sanguinis loca petunt , quæ specificæ gravitati conveniunt .

Quod si rationes minus placent , consule sodes cadavera : vere enim fateri possum , me non in eorum modo corporibus , qui ante recensitos a Viris Cl. morbos passi fuerant , invenisse Polypos ; verum etiam in omnibus aliis quorum obductum crusta sanguinem ante obitum deprehenderam ; nec equidem dubito quin tibi quoque periculum facienti eventus respondeat . Fieri tamen potest , ut hæc ipsa cadavera interdum fallant , aut inciso dumtaxat corde , aut negligenter inspecto . Pertinetque ad rem nosse , cordis antra aliquando esse vacua , aliquando sub multo sanguine latere Polypum : sæpe eundem inciso corde cum sanguine erupisse , sæpe etiam recepisse se intra depleta cruore vasa , præsertim si inter secandum mucro cordis erigitur manumque comprimitur . Ob hæc ergo anatomem exequenti non modo cor , & vasa cordi proxima , sed etiam remotissima quæque , uti & ea quæ visceribus inferuntur , subjicienda cultro sunt , cruorque diligenter explorandus & oculis & manibus , ac si opus fuerit etiam aquæ asperisionibus .

XVII. Porro suspicionem augment meam duo Principes Viri , qui nihil discriminis interesse affirmant inter cordis Polypum , & crustam educti sanguinis . Horum alter Malpighius est , alter Villisius . At prius videndum , qualem ille describat Polypum , quum inquit Dissert. de Polyp. Cord. in Bibl. Anat. Mangeti t. 2. p. 2. p. 120. „ Morbosa hæc ex-
 „ crescentia suam quoque structuram habere videtur , etenim
 „ præ se fert congeriem superpositarum extensarumque pelli-
 „ cularum , quæ substantiæ modo nervosum corpus cum ali-
 „ quali

„ quali tamen mucositate referunt, & si eadem laceretur, sol-
 „ vi videtur in oblonga & solida filamenta, hæc manifestiora
 „ redduntur in ejus appendicibus, quæ fasciculi instar in fi-
 „ bras quasi nerveas resolvuntur. „ Quid autem Malpighius
 „ senserit de crusta sanguinis his ibidem verbis intelligitur: „
 „ Si concretus sanguis cui copiose crusta alba & densa innatat,
 „ quæ tamen concrescibili sero non turgeat, sed quasi pellea,
 „ mollis, & complicabilis sit per longum scindatur, & per
 „ iteratas vices abluatur in superiori ejus parte subalbis pelli-
 „ culis contextam crustam meatibus, & fere vesiculis perviam
 „ observabis, quæ diaphano & minus gravi succo replentur. „
 „ Ibidemque etiam ipse paulo ante dixerat: „ Tandem pellea cru-
 „ sta in suprema extracti & refrigerati sanguinis parte concre-
 „ scens ultimo se se obtulit, ex cujus indagine (cum persimi-
 „ lia sint in utrisque „ idest in hac, & Polypo „ phænomena)
 „ Polypi forte minera, & productionis modus emerget. „ &
 „ infra p. 121. „ Ut autem „ inquit „ dictorum veritas il-
 „ lustretur, & proximius rem ipsam attingamus, Polypum in
 „ sinistro cordis ventriculo, qui rubra ut plurimum habet
 „ stygmata, vel subnigro pollet colore, multa aqua ablue,
 „ emergentibus enim exiguis spatiolis spetiem sanguinis omni-
 „ modam præ se fert, interdum etiam exiguus cordis Polypus
 „ ampliore sui parte crustam sanguinis albam æmulatur, reli-
 „ quisque excrescentiis impense rubet; aliquando exteriores
 „ Polypi portiones albescunt, veluti extensa membrana, reli-
 „ quum vero ita rubet; ut videatur sanguinis portio, quæ cir-
 „ cumambiente ventriculo vel vasis, veluti cyatho detenta,
 „ concreverit, ita ut dubitari etiam possit nonnunquam Poly-
 „ pum a portione totius sanguineæ massæ suscitari, ex conti-
 „ nuo tamen pertranscuntis sanguinis impetu veluti affusa aqua
 „ relictis obstantibus albis fibris rubras particulas rapi. In ho-
 „ rum dilucidationem alia licebit in utrisque similia experiri:
 „ Sanguineæ igitur fibræ aqua dilutæ, vel dum sanguis exit e
 „ vena in calente aqua receptæ, dum elixantur, gracilescunt,
 „ & si superassentur in tenuem evadunt membranam quod ada-
 „ mussim in Polypo accidit, hæc item omnia oleo sulphuris
 „ affuso colorem rubiginosum acquirunt. „

Sequitur deinde Villifius Pharmaceut. Rat. p. 1. f. 1. c. 2. p. 27. his verbis : „ Ex his enim liquido constat sanguinis „ concretiones grumofas , feu veluti carneas , ipsius cordis finus & vasorum majorum radices ita nonnunquam opplere , „ ut fluenti sanguini cursus fere in totum obstruatur . Quin „ imo hoc in vasis minoribus sæpius contingere , & ratio suadet , & experientia concludit : quippe (pro ut modo innuimus) sanguis in Rheumatismo , peripneumonia & pleuritide , per phlebotomiam emissus , postquam refrixit , pellicula consimilis omnino substantiæ cum concretionibus istis polyposis , obducitur . „

XVIII. Quidni igitur merito dubitaverim de Polypo ante mortem genito si crusta sanguinis *persimilia* habet Polypi *phenomena* , si *consimilem omnino substantiam* nanciscitur cum concretionibus *polyposis* ? Aut enim neget oportet in corde vasisque sanguiferis crustam sanguinis prodire post obitum , aut discrimen inter crustam & Polypum assignes necesse est quod nequicquam quæsit Malpighius . Quod si discrimen reperis nullum quid est quæso cur Polypos tueri velis ante mortem genitos ? An quia id præstitum a Doctissimis Viris ? Scilicet credebatur olim a Sapientibus Viris nunquam concrefcere in venis sanguinem , sic ut repertus in mortuorum venis concretus non adscriberetur profecto nisi raræ cuidam & abditæ morbi causæ . Numquid etiam num & tu idem sentis ? Numquidnam putas ante mortem ortas concretiones albas & flavas omnes quæ in mortuorum corde vasisque sanguiferis sæpe adeo offenduntur ? At hæc opinio , postquam diu valuit , sensim deinde labi cœpit . Ceterum in ea sententia Malpighium fuisse haud semel sum suspicatus tum quia Kerckringio respondens Malpighius neganti Cordis Polypum , discrimen dumtaxat ostendit , quod inter Polypum & concretum sanguinem , non quod inter Polypum & sanguinis crustam interest ; tum quia concretiones omnes polypofas , quas in pulmonibus pleuriticorum offendimus , ante mortem exstitisse videtur arbitrari Dissert. de Polyp. Cord. in Bibl. Anat. Mang. t. 2. p. 2. p. 123. quum inquit : „ Huic meditationi favent observationes in aeris mutationibus præcipue „ aquilonaribus , in quibus pleuritides , quæ uno verbo , ul- „ tra

„ tra acutam febrem sunt Polyposæ concrectiones in pulmonibus ut ex cadaveribus & extracto sanguine patet, facillime excitantur. „ Itemque quum paulo ante inquit nimirum pag. 122. „ Pleuriticorum cadavera non in præcordiis tantum, sed in hepate & venoso genere hujusmodi copiose continent, quod & tabidis & quibusdam asthmaticis familiare est, &c. „

XIX. Itaque quia in singulos crescunt dies observationes & cadaverum dissectiones labi, ut ante dixi, opinio cœpit affirmantium albas flavasque sanguinis concrectiones quaslibet in cadaveribus haudquaquam fieri. Ideoque Cl. Wepferus inquisit in Diss. de Apoplex. p. m. 390. „ Corpora pituitosa in ventriculis cordis reperta, non erant mucus demum post obitum concretus, qualis in superficie sanguinis v. s. emissi apud cachecticos & febricitantes, postquam refriguit alias videtur, qui sæpe crassus & fere membranæ instar tenacissimus est, non enim sanguinis superficiem corpora hæc operiebant, insuper radicibus suis firmiter ventriculorum anfractibus connata & immersa erant. „ Post hunc Cl. Mangetus sequitur, qui postquam dixerat, Bibl. Anat. tom. 2. part. 2. p. 124. Kerckringium vidisse dumtaxat *sanguinis coagulationes in quibus color sanguineus appareret*; quas quidem utpote rubras pseudopolypum esse post mortem ortum putat; infra vid. Bibl. Anat. t. 2. p. 2. p. 236. in adnotationibus ad Tractatum Doctiss. Mayovv de Respirat. ait: „ Observa interim quæso lector hanc esse arteriam, „ idest pulmonarem, „ in qua sæpiuscule inveniuntur pseudopolypi. — Etiam hoc crebra animalium dissectione discas sanguinem hunc coagulatum sive pseudopolypum non semper eandem præferre coloris tincturam, sed quandoque subalbidum esse, aut aliter immutatum. „

Qui vero in mortuorum corde vasisque sanguiferis excitari ajunt hujusmodi sanguinis concrectiones *subalbias, aut aliter immutatas*, quodnam, inquires, inter has & Polypum discrimen afferrent postea? Id neque satis exploratum habent, nec de eo satis convenit inter ipsos. Quippe alii eum Polypum esse putant, quem Malpighius dixerat *congeriem præferre superpositarum extensarumque pellicularum*, uti dictum supra est, non animad-

vertentes, idem etiam statuisse Malpighium de crusta sanguinis, quæ concrescibili sero non turgēt, quemadmodum constat ex ejusdem supra allatis verbis. Alii vero hanc structuram minime necessariam esse volunt, quam nec Malpighius ipse in singulis pleuriticorum, quas Polyposas appellat, concretionibus, facile deprehenderet; quippe quæ sæpe muco seu concrescibili illo, ut Malpighius vocat, sero turgent, quem abesse debere, ut pelliculæ appareant, Idem existimat.

Insuper, nec ullius meminisse membranosi cordis Polypi Præstantifs. Bartholetum, legimus in Meth. de Diff. Resp. lib. 4. cap. 11. p. m. 119. qui tamen primus humorem *polypodem*, eo quod „ prorsus carunculæ illius pituitosæ albicantis „ nares obturantis substantiam, quam polypum appellant, „ mentiatur „ nominavit: probabileque sit, eundem æque usum diligentia fuisse in dissecandis cordis Polypis, atque narium; quorum scilicet membranofam speciem existere & ipse cum Hippocrate, & Paræo affirmat; postquam polypum vidit omnino membranofum e naribus evulsum Eunuchi Musici Mantuani. Cordis quoque Polypi membranas filet Cl. Seb. Pissinius in Epist. de Polyp. Cord. p. 124., & 125. qui Claræ Spadæ, qui Philippæ a Porticu aperto corde *carnis dumtaxat frustula invenit in placentulæ morem compressa; viscidamque in altero pituitam loliginem figura ac substantia prorsus referentem*. Eas etiam prætermittit dum vid. ibid. p. 130. „ ex quindecim, qui ex maligna febre interierunt, diligentissime hucusque dissectis, duodecim cordis Polypo laborasse „ refert. Itemque expertem membranis Polypum Stephani Ascieri Cel. Lancisius memorat lib. 2. de Subit. Mort. observ. 5. p. m. 296. ubi inquit: „ Polypeam substantiam, instar lardi in fornem adeo concinne incrustatam invenimus, ut „ nunquam alias in aneurysmatum cysti similem detegere datum fuerit; hoc siquidem corpus igne prius liquatum, & „ mox frigore integre concretum videbatur; non enim in multiplices laminas, ac veluti in folia distrahi (ut passim solent) patiebatur. „ Duos demum sine membranis descripsit Mangetus Polypos in Bibl. Anat. t. 2. p. 125. „ Prioris „ inquit „

quit „ substantia firmior glandulosum quid , fibris variis
 „ quasi nerveis intertextum exhibebat ; in cujus medio per
 „ totam longitudinem vas sanguineum visebatur . Posterioris
 „ vero substantia e fibris quasi sanguineis glutine quopiam
 „ albo infarctis , compaginata erat . „

XX. Nec desunt qui sanguinis concretiones , quæ digitis
 dissolvi nequeunt , quæ fibris constant , quæque ventriculorum
 cordis adhærent parietibus , ante mortem ortas putant . Jam
 enim & hi quoque ne fallantur pertimesco , utpote qui crustæ
 sanguinis structuram , quam hic breviter attingam , ignorare
 videntur . Scire igitur expedit crustam missi sanguinis aliam at-
 que aliam sui præbere speciem ; plerumque tamen modo mem-
 branæ , modo carnis , modo pinguedinis , modo muci imagi-
 nem referre ; modo in eadem crusta , nisi omnes , certe plures
 harumce rerum species apparere . Quum similis mucosus est , ne-
 que cordis adhæret parietibus , neque fibris nudis oculis cer-
 nendis instruitur , neque digitis resistit . Interdum autem
 mucus ille membrana inititur forti , interdum etiam in cru-
 stæ membranosa interstitiis , interdum in grumi areis coer-
 cetur . Ad hæc si sero turgescat limbo pituitam refert ; si
 flavescente aut subviridi saniem . Ceterum mucum hunc ,
 serum concrecibile , uti Malpighius appellat , haud facile
 dixerim ; propterea quod igni impositus non concreciscit , ut
 serum sanguinis ; sed gracilescit , ac tabescit , quemadmo-
 dum crustæ sanguinis accidit , & Polypo cordis . At si
 hujusmodi mucosæ crustæ interstitia prorsus careant , sic ut
 seu carnem , seu membranam , seu tendinem crusta sangui-
 nis æmuletur , vix dici potest , quantum roboris corpus il-
 lud habeat , quod momento ferme gignitur . Facit ad rem
 descriptio crustæ sanguinis a Cl. Mangeto apposita ad Dis-
 fertat. Malpighii de Polyp. Cord. in Bibl. Anat. ejusdem
 Mangeti t. 2. p. 2. p. 120. „ Non nobis „ inquit „ opus
 „ fuit microscopio pro fibrositate sanguinis perspicienda in
 „ muliere circiter quadragenaria , e cujus brachio sanguis
 „ per venæ sectionem eductus , non tantum per suarum
 „ partium aliqualem implicationem modo ordinario coagu-
 „ latus visebatur , sed eo soliditatis devenerat ut massa
 „ car-

„carnea solidior inde efformaretur cuius textura compactior
 „non tantum carnes molliores æquabat, verum tendineam in-
 „dolem quasi adepta erat; nerveum corpus dixisses e variis fi-
 „bris varie inter se commixtis compaginatum, simile prope
 „illi quod in corde reperiebat Cl. Diemerbroëckius. „Ea
 vero quæ de Polypis adduntur suo loco discutiam. Ac etiam
 nudis oculis cernuntur pelliculæ, sæpe supremam crustæ partem
 constituentes, aliæ aliis impositæ, veluti cæparum cortices,
 quibus robustiores substernuntur fibræ, quæ transversim secanti
 vehementius resistunt. Sæpe etiam superior membrana crassior
 atque albidior est, nec cum cæteris continua, nulloque nego-
 tio avellitur; reliquæ vero cerebri corticis colorem exhibent,
 rubris maculis (quæ sanguinis sunt globuli in crustæ intersti-
 tiis irretiti) interspersæ; arctius cohærent, eoque facilius sol-
 vuntur, quo diutius immorata in sero sanguinis crusta fuerit.
 Atque si cordis bubuli ventriculis excipiat sanguis, qui hu-
 jusmodi crusta scateat, non secus adhæret ventriculorum parie-
 tibus, quam cordis Polypi facere consueverunt. Præter hæc
 haud raro evenit, crustam grumo quam firmissime inferi, in-
 terdum ab eodem, tanquam si innataisset, auferri: nonnun-
 quam etiam crustam grumo largiri crassissima vincula, nonnun-
 quam invisibilia aut certe infirmissima, quæ interdum parum
 roboris, interdum nihil prorsus, ac ne figuram quidem grumo
 interdum impertiuntur. Certum vero fibrarum ordinem, ut &
 pellicularum crustam constituentium, crassitiem, robur, situm,
 magnitudinem, impossibile est assequi; siquidem hæc, vel in
 crusta unius ejusdemque sanguinis pluribus vasculis excepti, ma-
 xime sæpe variant.

XXI. Fere igitur solet crusta sanguinis in mortuorum corde,
 vasisque sanguiferis deprehendi in superiori grumi loco sita;
 quod ubi sequitur nullum amplius dubitandi locum relinquit,
 quin tum crusta sanguinis post interitum coeat. Cujus quidem
 rei veritas luculenter apparet in grumo longitudinalis sinus.
 Quippe, cum ad inveniendam veram grumi sedem atque ordi-
 nem, necesse sit, morientis animadvertere decubitum, vaso-
 rumque sanguiferorum directiones, quæ in morientis decubitu
 sunt, optime noscere; longe facilius hæc in longitudinali si-
 nu

nu deprehenduntur , quam in reliquis sanguiferis vasis , quorum directio aut figura firma haud raro non est , & constans . Iccirco , qui cœlum versus spectante facie moriuntur homines , sic grumum exhibent sanguinis , ut crusta , seu pars alba grumi , longitudinalem sinum occupet , nimirum supremam in ejusmodi decubitu grumi sedem ; pars vero rubra ad torcular descendat reliquosque duræ meningis sinus : qui contra in faciem cubantes diem oppetunt suum , partem rubram in longitudinali habent sinu , albam vero ibi , ubi in laterales sinus definit longitudinalis . Meminique me in nonnullis , quorum sanguini modicum crustæ fuerit , erectoque perierint capite , offendisse crustam in superiori mediaque sinus longitudinalis parte , rubram vero grumi partem in utraque sinus extremitate . Et quamvis ante cadaveris dissectionem certo affirmari nequeat , quousque in longitudinali sinu perventura sit crusta sanguinis , cum certe ante definiri non possit ejusdem quantitas , quam oculis pateat ; crustæ tamen sedem atque ordinem , nondum aperto capite , prædixisse me , sæpe fateor ; nec sane perperam , animadverso nimirum morientis ægri positu .

Hinc si quæras , cur sæpe adeo offendantur in sinibus duræ Meningis Polypi ; id crediderim accidere , propterea quod iidem sinus in quolibet morientis decubitu sanguine vix unquam careant . Quippe si , docente Præceptore meo Sapientissimo Advers. Anat. 6. Animad. 6. p. 8. „ in erecto quoque cor-
„ poris situ aliquid sanguini objectum est , quo minus possit
„ ex sinibus lateralibus rapidiore cursu in eum locum devol-
„ vi „ videlicet descensus sui in venam jugularem „ nam
„ priusquam huc deveniat ascendere cogitur per extremam eo-
„ rundem sinuum partem , quæ videlicet , ut pars calvariæ
„ subjecta , est acclivis , velut a Cl. Valsalva pictum est „
quanto difficilior post mortem sanguinis descensus fuerit in quovis alio situ corporis ? Præter hæc sæpe etiam vidi ex longitudinali in cadaveribus sinu nihil prorsus sanguinis , etiam si positio sinus verticalis fuerit , in laterales defluere ; sive id accidat compressis occlusisque in quadam colli positione jugularibus venis , sive defluente sanguine in declivi supinoque thoracis posi-

positu ex inferiori cava in superiorem, ac jugulares venas. Ceterum nolim existimes, ea, quæ de crusta longitudinalis sinus a me dicta modo sunt, intelligi tantum debere de crusta sanguinis, quæ mollis est, quæ digitis nullo negotio dissolvitur, quæ nusquam adhæret, sed de singulis albis concretionibus, quæ fortissimæ sunt, quæ fibris membranisque constant, quæque appellantur Polyposæ.

XXII. Sed etiam in cordis ventriculis auriculisque, eo quia sanguine plerumque non careant Polypi sæpe occurrunt, eo prorsus modo orti, quo Polypi fiunt longitudinalis sinus. Sed in hisce cavitatibus, quorum magnitudo sæpe variat & positio, haud facile est Polyporum enunciare situm, atque ordinem nisi eisdem dissectis. Hanc vero cordis in hominibus diversitatem Cel. Lancisius indicat in lib. de Mot. Cord. 1. pag. 18. his verbis: „ In hominibus quoque non omnibus eadem particula-
 „ rum cordis positio, ordo, numerus ac magnitudo solet oc-
 „ currere: — ita ut si dicamus, ipsa hominum corda inter
 „ se non minus, quam oculos, vultus, ora discriminari;
 „ forte non errabimus. „

Ipse quoque in sectione cadaverum sæpe miratus sum diversam ventriculorum cordis positionem eidem corporis situi respondentem. Interdum quoque erecto cadavere minus horizontalem ventriculorum situm, quam eodem humi strato, deprehendi; interdum contrarium evenisse memini. Interdum converso corpore supra latus dexterum cor dextrorsum ferri longe plus quam sinistrorsum, ubi in sinistrum latus flecteretur homo, animadverti; interdum longe minus, interdum sic, ut basis cordis in dextero latere vix extra sternum pateret. Quin & in canibus suspensis capite cordis ventriculorum positionem non eandem semper esse certo scio. Siquidem modo cordis ventriculi horizonti paralleli conspiciuntur, modo obliquus eisdem situs est sic, ut cordis mucro ad diaphragma longe plus quam basis accedat. Quod ubi accidit certe dexter cordis ventriculus sine intrus contento sanguine non deprehenditur, quo fere caret cum cordis ventriculi positum horizontalem habuerint. Cujus quidem rei causa in canibus suspensis capite videtur esse, quod non semper æque distrahantur vasa sanguinis ac præsertim utra-
 que

que cava propter ponderis diversitatem viscerum potissimum imi ventris. Accedit quoque magnitudo cordis & præsertim mucronis ejusdem crassities ob quam nonnunquam mucro cordis ad diaphragma propius accedit.

Igitur cum ventriculorum cordis positio variet, & vasorum ejusdem tum propter corporis positum tum propter figuram molem & pondus ipsius cordis, & adjacentium pulmonum, tum propter thoracis structuram, viscerumque imi ventris magnitudinem ac pondus, & præcipue ventriculi atque intestinorum cibo potu facibus aut flatu distentorum; quibus aut vasa distrahuntur sanguinis aut diaphragma intra thoracis cavitatem impellitur; cum, inquam, ventriculorum cordis positio variet propter ea quæ dicto modo sunt, quanta uti debeat diligentia, qui invenire situm cordis cupit in quo homo interiit, ipse vides Alethophile.

Equidem ut cordis situs innotescat in mortuis qui in morientibus fuerat, necesse omnino est collocari in eo situ corpus in quo periit; consuleremque, neque statim incidendum esse mediastinum, neque pericardium, neque diaphragma, neque imum ventrem; quippe cor his dissectis concidit ac sedem mutat; sed relictis sterni & costis quibus diaphragma alligatur, uti & nonnullis aliis ad coercendos pulmones ablatisque musculis intercostalibus & pleura cor primo digitis, dum diversimode cadaver flectitur atque erigitur explorandum, deinde quoque pericardii sectione.

Sed & necessarium prorsus est morientis ægri positum animadvertere; nec ante auferri e lecto quam refrigeratum fere corpus fuerit. Siquidem hoc ubi negligitur, & præsertim e lecto corpus statim eruitur, ut vitam amiserit, aut nullus certe Polypus, aut exiguus atque imperfectus fiet. Cavendum insuper est, ne Polypus sedem mutet; quod fere evenit, quum idem vix ac ne vix quidem grumo sanguinis adhæret aut vasorum parietibus; nec ea qua oportet diligentia utuntur tum qui cadaver e lecto demunt ac deferunt, tum qui supra tabulam projiciunt, tum qui negligenter secant.

Quibus cognitis, depositoque supra tabulam cadavere, & diligenter dissecto, cernes profecto Polypum in superiori grumi

K

parte

parte situm ; quod inde intelliges , si cadaver in eo situ collo-
ces , in quo homo interiit . Hinc inventos a Cl. Jo. Baptista
Fantono Polypos , Obs. Anat. Med. 1. p. m. 1. infra locum
aneurysmatis Aortæ paulo supra Iliacas quos ante recensui , ve-
rissimile est , in superiori grumi parte ejusdem arteriæ increvis-
se , ubi apparere sæpe solent laborante crusta sanguine , posito-
que in horizontali supinoque situ morientis corpore . Verique
simile est hujusmodi decubitu e vivis discessisse virum hunc aneu-
rysmate affectum , cujus crassissimi Polypi dicuntur fluxum san-
guinis versus iliacas impedivisse ; eo fortasse quia eadem sine
sanguine repertæ fuerint in aortæ truncum delapso .

Ipse in duobus canibus pedibus posterioribus suspensis laqueo-
que enectis , quorum missus ante mortem sanguinis crustam edi-
derat , Polypos vidi exiguos fibrosos , albidos , aortæ arteriæ
prope emulgentes , venæque inferiori cavæ insidentes , grumi-
que sanguinis constituentes verticem . Ad emulgentes quoque ,
sed in cava tantum vena Polypum offendi in alio cane eodem
modo suspenso jugulatoque . In alio autem cane suspenso capi-
te Polypum inveni in inferiori cava situm prope cor ; ibi enim
apex grumi erat , eo quia sanguis in ea corporis positione ex
superiori cavæ trunco , ejusque deorsum spectantibus ramis ,
atque ex dextero cordis ventriculo , auriculaque in cavam deflu-
xerat inferiorem .

XXIII. Ad Polypi molem , figuramque quod attinet , ut illa
a vasis continentis magnitudine , unde crassiores fere Polypi in
dexteris cordis cavitatibus , quam in sinistris occurrunt depen-
det sic hæc a vasis continentis figura proficiscitur . Quamobrem ,
cum Polypus loci figuram ubi concrevit plerumque referat ,
manifestum est , non unam esse figuram Polypi , qualem in cru-
sta missi sanguinis deprehendimus , sed aliam atque aliam .
Quum enim vas ubi continetur Polypus opplet , licet is in sin-
gulas horas post obitum , velut crusta educti sanguinis solet fa-
cere , magis magisque contrahatur , serumque sanguinis intus
contentum exprimat ; vasis tamen figuram servat , ubi coive-
rit . Sin in eodem vase e. g. cordis ventriculo , aut auricula pars
utraque sanguinis , nimirum alba & rubra occurrat , tum Po-
lypus modo placentæ , modo carnis concavæ spetiem præbet .
Atque

Atque hæc caro concava fornix ille est *polyposo-grumosus*, quem in aneurysmatibus repertum nonnulli a Natura providente creatum fuisse putant ad tuendam arteriæ membranam, propter nimiam distentionem extenuatam; quorum opinioni haud facile assentior, ut qui fornicem hunc semper offenderim in superiori grumi parte collocatum, nec raro quoque viderim, eundem in arteria distenta quidem increvisse, sed ossea tamen seu cartilaginea crusta intus obducta. In arteriis vero venisque occurrens Polypus harum sæpe figuram eleganter exprimit; præsertim si copia partis albæ sanguinis tanta fuerit, quæ valorum latera distendere valeat, sic ut figuram Polypus magis globosam fortiatur.

XXIV. Nunc quid de cavis Polypis, quid de sanguinis grumis inter Polypi tunicas repertis dicendum inquires, Alethophile? Profecto ut acquiescere nequeo Cel. Lancisio putanti nigerrimos sanguinis grumos, vid. lib. de Aneurysmat. prop. 61. p. 146. in cystide aneurysmatica simul interdum admixtos laminis polyposis nihil aliud esse, quam aggregatum particularum sanguinis nimium excoctarum, seu capita-mortua, terrea salina & tertarea vetusti sanguinis; sic ægre admodum intelligo, cavos gigni Polypos in viventibus posse. Nam ad primum quod attinet, non satis video, cur excoctus caputque mortuum appellandus sit ille sanguis, qui a reliquo sanguine nihil quicquam recedit; quod si hisce nominibus propter nigrum ejusdem colorem insignitur, non video, cur non similiter appellari debeat excoctus sanguis, qui crustæ subjacet emissus, quique in cadaverum vasis est, nisi si liberiori aeri fuerit expositus, sanguinisve sero divisus. Ideoque eum sanguinem, qui inter Polypi tunicas a Cel. F. Ruischio descripti obs. 38. v. Lancis. lib. de Aneurysmat. prop. 61. p. 145. *copiosus & coagulatus delitescibat*, non excoctum, neque caput mortuum, sed verum sanguinem reliquoque parem sic arbitrari convenit fuisse, ut suam ipse quoque crustam excitaverit. Ad alterum autem quod spectat fateri possum, me nondum cavos vidisse Polypos intus sanguine vacuos, licet nonnullos fecerim eorum, quos cavos appellant. Semper enim vidi coactum intus sanguinem, unde dubitare non desii, an intro contentus

ille sanguis pars grumi rubra fuerit polyposa crusta undique obducta. Eoque magis dubitavi, quia inspecto diligenter hujusmodi grumo nudis modo oculis, modo microscopio instructis concreti sanguinis fibrillæ super inductæ crustæ inferi videbantur, ipsaque crusta eandem prorsus firmitatem nanciscebatur, eundem colorem cinereum, cum rubicundis quibusdam maculis, eaque demum omnia quæ tum in reliquis Polypis, tum in crusta educti sanguinis solent apprehendi, licet in duobus subjectis aortæ parietes prope cor aneurysmate affectæ, non modo maxime dilatati, sed intus etiam ossei fuerint. Veri ne simile est, progressu temporis Polypos arteriarum sanguinisque iectibus continenter expositos nihilo plus duriores fieri, quam sit crusta educti sanguinis, dum interim Polypum continentes arteriarum parietes in os vertuntur? Accedit insuper me fere omnes quos secui hujusmodi Polypos haudquaquam sanguini traducendo idoneos invenisse, propterea quod nec ubique cavi essent, nec ita cavi, ut sanguinem excipere & emittere possent.

XXV. Ceterum quamvis rationes atque observationes hactenus allatæ sint hujusmodi, quæ persuadere videantur, nullos Polypos in viventibus excitari; tamen experimenta Viri Præstantissimi ac Cel. Jo. Mariæ Lancisii judicium hac super re conantur suspendere, usque dum ea ipsa experimenta melius innotescant. Is enim in lib. de Aneurysmat. prop. 38. p. 124. „ Probat „ inquit „ ——— nostrum de „ generatione Polypi assertum ipsa experientia, quam sæpe in „ canibus firmavimus: etenim denudatam apud illos unam ex „ arteriis Iliacis cerato filo ante constrinximus, deinde curan- „ dum vulnus eorundem salivæ relinquentes post 15. aut 20. „ dies secta per longum arteria expositam polyposam concre- „ tionem citra ligamen offendimus; quam quidem concretio- „ nem canalıs cavum ita opplevisse animadvertimus, ut etiam „ si soluto vinculo omnis tubo libertas redire potuisset, ob- „ structio tamen ab irruente postmodum sanguine non omni- „ no tolli voluerit, quia nempe substantia polyposa, vel nun- „ quam, vel nonnisi longo tempore, seu repetitis pressioni- „ bus, & salis volatilis alluvione rursus dissolvi potest. Ad- „ vertendum ulterius duximus nos vel nullam, vel minimam „ dum-

„ dumtaxat lateraliter canali hærentem invenisse polyposam
„ substantiam, ubi compressio & constrictio non adeo valida
„ adhibita fuerit, unde fluxus liquidi a superiori ad inferius
„ arteriæ segmentum subito non restiterit, sed adhuc utrum-
„ que perduraverit: torrens enim sanguinis cum ad strictum
„ locum pertingit, partim reverberat, partim vero impetu ma-
„ jori fluens crassiores sanguinis partes secum abripit. Sed in
„ humanis corporibus ægritudine aliqua tentari cœptis res ali-
„ ter potest evenire; nimirum ut vitium constrictionis canalis
„ illico jungatur cum vitio fluidi ad stagnandum apti, unde
„ polyposa concretio, quæ tubi culpa non accideret, vitio flui-
„ di acceleretur. „

XXVI. Si hæc ita sunt Aletophile quid plura? At cum ea-
dem ipsa experimenta iterum ac sæpius repetenti mihi, res ma-
le cesserit, nec ullum Polypum in ligatis canum arteriis mihi
videre contigerit, te etiam atque etiam oro, ut cum pluri-
mum rei medicæ intersit scire, gignantur ne in viventibus Po-
lypi, an solum post mortem oriantur; te inquam etiam at-
que etiam oro, ut nullum laborem refugias, quo ad effici Po-
lypum in aneurysmate ostenderis, velut a Prælaudato Lancisio
compertum est.

XXVII. Sin Polypos ante mortem nullos in ligatis arteriis
fieri & tu ipse, & alii forte animadverterint, non modo mor-
bi Polypi cordis dicti curationem moliri, quam postulat, Me-
dentes poterunt, sed aliorum etiam morborum, quos a Poly-
pis originem ducere existimant. Quidni? An majoribus pulmo-
num vasis insidentes Polypos, non legitur, asthma convulsi-
vum, hydropem thoracis, catharrum suffocativum, enormem
hæmophthysin, vehementemque & acutum pulmonum morbum
efficere? An tibi novum est in sinibus duræ matris immorantes
Polypos epilepsiæ, affectionum apoplecticarum, pertinacis ce-
phalagiæ morborumque soporosorum causam esse, arbitrari vi-
rum Præclarissimum: eosdemque in vasis imi ventris majoribus
genitos tumores œdematosos, & hydropem inducere? At si ibi
nihil salutare est, ubi causa morbi ignoratur, curabuntur ne
igitur recte ii morbi, quorum causa Polypus, qui dumtaxat
post mortem oritur, esse dicitur?

Neque solum, ubi Polypi nullus erit metus, aditus ad causam morbi assequendam patebit, sed etiam vitari mala poterunt, quæ a curationibus proficiuntur, quæ adhiberi solent Polipo. Sunt enim qui Polypo mederi censent abstinendo a remediis, nec quicquam ajunt prodesse aliud, præter alimenta huic morbo opportuna; sunt qui curationem per remedia maxime necessariam esse volunt, si non ad sanandum ægrum, ad vitam certe producendam, seu extenuando Polypum, seu eidem materiam subtrahendo, ne nimium celeriterque increseat. Qui medicamenta sustulerunt, quamquam id recte faciant, quod neque ægri convellant vires, nec remediis utantur sæpe morbum augmentibus, laudandi tamen non sunt, ostendente nimirum usu, morbos signa Polypi habentes post adhibita remedia ex toto desisse, sæpissime vero inclinatos fuisse, cum causa morbi remediis tolli nequiverit. Quod si alimento ad remedium utantur extenuandi atque exsiccandi vi prædito, eos profecto lædent, quorum oportet corpora, ut ait Hipp. lib. 6. Epid. sect. 2. *παχύναι, λελώναι, μολθίζαι*. Quo vivendi genere post sanguinis missionem usum, etsi plurimos persanasse Galenum palpitatione cordis tentatos legimus, eo tamen semper uti, semperque convenire arbitrari, æquum non est, nimirum propter causas palpitationem creantes diversas, quæ fortasse Galenum fugerant humana cadavera aut non dissecantem, aut quam paucissima.

Ceterum si hujusmodi alimenti usum parum tutum esse cognoveris, quanto magis erunt metuenda medicamenta extenuantia, & salina, faleque volatili, aut acido prædita, uti & ea quæ ex marte, quæque ex mercurio parantur ad discutiendum Polypum?

Atque ut plures fileam morbos, qui signis Polypī decipere solent, in quibus modo recensita remedia haudquaquam conveniunt, sæpe quoque noxam augment; si quis aneurysmate laboraverit, seu aortæ trunci, seu lævi cordis ventriculi (hæc siquidem specie Polypī præ aliis fallunt morbis) qui unquam poteris sine summo vitæ discrimine hisce remediis pugnare? Quippe quæ sanguinem exagitant ejusque motum adaugent medicamenta, tanto pejora existunt, quanto major urget necessitas

tas sanguinis cohibendi motus & caloris. Siquidem quo plus sanguinis intenduntur vires, eo plus solidorum renixus infirmatur, unde brevi vita aperto aneurysmate improvisa morte finitur. Quid quod mercurialia remedia, quibus tantum hodie tribuunt Eruditi Viri, ut fere nullum longi difficilisque morbi genus sit, quod sine his curari posse existiment, in aneurysmate convenient? Quæ sane ut in gallicis ægritudinibus proponenda sunt merito, inque aliis quibusdam morbis necessaria interdum esse fatendum est, sic in quamplurimis aliis admodum vereri oportet, & præsertim in aneurysmatibus, quæ si forte defint, valde metus est, ne horum ope excitentur.

„ Rationem autem inquirentibus nobis „ inquit Lancisius lib. de Aneurysm. prop. 34. p. 120. „ cur interdum malum hoc „ ex hujusmodi causa suboritur, duæ præsertim occurrunt : „ altera ex hydrargiri vi, altera ex peculiari corporis in quo „ morbus excitatur qualitate; nam non semper & ubique, sed „ tantummodo certis accedentibus conditionibus hydrargiri „ litu nascitur aneurysma. Omnis autem hydrargiri vis in ex- „ citandis aneurysmatibus reposita est in momento impetus, „ quo lymphæ & sanguis attenuati quaquaversum urgentur & „ debaccantur; qui quidem liquores quoniam admixtione fa- „ lium acidorum intra ægrum corpus erodentes evadunt, faci- „ le possunt cunei instar vasa impellere ac distrahere. — „ Ex iis autem quæ hætenus dicta sunt prudens medicus jure „ poterit concludere in nullo aneurysmate; etiam si a lue gal- „ lica profecto, locum habere mercurialia, & præsertim in for- „ ma litus. „

Sed adhuc alia addit Eruditiss. Michelottus in epistola ad Præclariss. Virum F. M. Zanottum Comment. Bonon. p. 427.

„ Quamquam enim „ ait „ Doctissimo Lancisio Aneurysma- „ tibus syphillidem comitem habentibus correptis mercurii „ usum prudentissime interdicenti largior: tunicarum disten- „ siones, discissionesque, & ab angulosis corpusculis cunea- „ tim findentibus nonnunquam fieri, & faciliori negotio in „ truncis ramisque arteriarum incurvatis intortis conglomeratis, „ obstructis gracilibus minusve elasticis progigni ab fluidis, „ vel contentius vel summa copia a corde emissis: nihil

„ tamen

5, tamen fecius, arterias vel naturali capacitate figura positu &
 „ membranarum robore instructas, ab mercurii litu aut alia
 „ quacunque ratione, morbi gallici curandi causa, nostris
 „ corporibus satis uberi copia ingesti massulis magnum pondus
 „ in parvo latens volumine continentibus, naturali, ordina-
 „ riaque cordis virtute in harum ipsarum arteriarum internos
 „ parietes impulsis aliquando nullis intervenientibus acidorum
 „ salium cuneis, eo distensionis redigi non posse ut tandem
 „ dehiscant, plane, atque omnino nego. „

Doctissimus demum Albertinus in eisdem Comm. Bonon.
 p. 440. hæc habet: „ De mercurii vero, & mercurialium usu
 „ cogitationem omnem abjecimus, ex quo dubitavimus ea ne
 „ plus mali structuram enervatam magis labefactando, suo ni-
 „ mirum pondere, & vi, qua pollent, solvente, an plus com-
 „ modi polyposam concretionem discutiendo forent allatura.
 „ Videntur autem mercurialia eam noxæ culpam non effugere.
 „ Siquidem meminimus virum, cum ex dato mercurio dulci
 „ salivam profunderet, contumaci cordis palpitatione corre-
 „ ptum fuisse: deinde alium ab eodem mercurio nunc dulci,
 „ nunc vivo intus sumpto, ex præcordiorum aneurysmate tan-
 „ dem enectum: aliumque præterea ab illito mercurio post an-
 „ nos aliquot dilatatione dexteræ cordis auriculæ, & pericar-
 „ dii hydrope correptum obiisse. „

Neque alienum est de sanguinis detractione dicere; qua uti
 præstantius nullum auxilii genus est, si recte adhibetur; per
 hanc enim celeriter tuto & jucunde securitatem vitæ consequi-
 mur, sic periculosius nullum est, si quis ea male utatur; quip-
 que ægri vires perdit, hominemque subinde sæpe jugulat. Fie-
 ri autem vix potest, ut quis ea recte utatur curationem moli-
 tus Polypi. Siquidem fere nulla ægritudo est, in qua plus san-
 guinis mittitur. Nam postquam per initia, imo progrediente
 etiam morbo tantum sanguinis demptum fuerit, quantum vi-
 res patiuntur & morbus desiderat; toties deinceps sanguis mit-
 titur, quoties accesserit, vel plus æquo afflixerit, seu cordis
 palpitatio, seu difficilis spiritus, subeunte scilicet metu, ne,
 si subsistat ad Polypum sanguis ultra progredi non valens, mor-
 tem repente inferat. Ideoque cum hæc reverti mala exiguis
 inter-

interpositis temporibus soleant , male sanguis mittitur : vis enim si quæ supererat emoritur , morbusque brevi in cachexiam atque hydropem definit.

At enim inquires perituro homini nullo alio modo succurri melius posse , fatiusque esse cachexiam atque hydropem subire ægrum , ubi tempus remediis patet , quam mortem . Enim vero , etsi interdum evenit , ut quem vehemens palpitatio , aut spiritus affligit difficilis , mors extemplo occupet ; quum videlicet sanguis onere laborat suo , ita ut aut repentina suffocatio incidat , aut disruptio aneurysmatis sequatur ; si tamen per initia morbi succurritur mittendo sanguinem , & consistente etiam morbo si opus fuerit , nec copia sui male sanguis habeat ; repentinæ mortis vix metus erit , ut ut in ipsa accessione ; videlicet quum spirandi difficultas revertitur , & cordis palpitatio ; facies rubeat plenæque tumeant venæ . Illud etiam præteriri haudquaquam debet sæpe in hujusmodi morbis spiritum reddi difficilem , animique defectiones , & cordis palpitationem accedere , post animi corporisque motus , post somnum , post cibum , post alvi dejectionem , atque alia hujusmodi : quæ tamen mala brevi post sponteque finiuntur , ut opus non sit ad ea confugere præsidia , quæ sine periculo esse non possunt . Ceterum , ne quis me αἵμοφιλον arguat , si quisquam mittendi sanguinis fuit unquam cupidus , ego profecto is sum , dum morbus hoc remedium postulat , & vires sustinent , & signa adauctæ molis sanguinis adsunt , quæ a Doctis. Lancisio in lib. de Aneurysm. Prop. 42. p. 128. enumerantur videlicet *segnities ad motum , præcordiorum angustia , capitis gravitas , calor , aut dolor* . Atqui quantum eos diligo qui hoc præsidio recte utuntur , tantum ab iis abhorreo , qui in pleuritide ac peripneumonia , quæ a Polypis pleuræ pulmonumque vasa occupantibus nasci putant , nunquam præscribere cessant , ut Eximius Baglivius inquit Prax. Med. lib. I. cap. 9. §. I. p. m. 25. , , fa-
 ,, les volatiles , pulveres acres , acutos solventes , aquas ni-
 ,, mium diaphoreticas , & similia , quibus fere faginant ,
 ,, fatiantque ægrotantem cum per ea non solvunt quod sol-
 ,, vere conantur , sed irritatis magis , crispatisque Pulmo-
 ,, num fibrillis , fluidorum circulationem impediunt , ac

„ veluti strangulant , mortemque quam citissime follici-
 „ tant . „

Quæ si diligenter animadverteris , non eum modo , quem cordis tenet palpitatio , aut cui spiritus difficulter movetur , atque animus sæpe deficit , inæqualisque atque intermittens pulsus continenter est , quique demum periturus est , servare diutius poteris , sed etiam clades avertere , quæ haud raro in non lethalibus morbis accidunt inscitia medentium .

En , Alethophile , quanti rei medicæ intersit novisse , gignantur ne , an non gignantur in viventibus Polypi . Age igitur dum manum operi admove , experimenta Doctiss. Lancisii , quibus fieri in viventibus ostendit Polypum , eo usque renova , dum & ipse natum eundem in viventibus videas : quem ut primum offenderis , cum ego eum ipsum , etsi nulli labori pepercerim , nequicquam tamen semper quæsierim , statim spero fore , ut tu mihi veritatem aperias inquirenti veritatem . Vale .

R E R U M I N D E X

A

- A** Cida ore assumpta sanguinem non cogere, nec Polypos videntur efficere. pag. 38
- Aneurysma Aortæ trunci rarissime cum assiduo anhelitu, cordisque palpitatione conjungitur. 23
- Aneurysmatum plures historiae sine Polypis intus contentis. 49. 50. 51
- Aqua nivis dissoluta in os canis injecta sanguinem non coagulat in vasis ventriculi contentum. 38
- Auricularum cordis expansio sæpe mortem consequitur. 7

C

- C**assa fixa & permanens recurrentem interdum producit morbum. 22
- Cautiones nonnullæ in mittendo sanguine ad crustam eliciendam necessariae. 61. 62
- Colorem dexteri ac sinistri ventriculi Polypi eundem plerumque esse Cl. Virorum auctoritate evincitur. 58. 59. 60
- Cordis inventurus situm qua in secando methodo uti debeat. 73
- Magnitudo & positio sæpe variat. 72
- Ventriculi sæpe a sanguine post mortem dilatantur. 7
- Cordis ventriculorum expansiones insignes sine Polypis intus contentis. 51. 52. 55
- Crustæ educti sanguinis descriptio. 69
- Sedes in cadaveribus quænam sit. 70
- Crusta, e quibus elicitur, in eorum cadaveribus offenduntur Polypi. 62

———— Probatur rationibus atque experimentis.	ibid.
Sanguinis motum hunc quanti intersit novisse tum secantium cadavera, tum Medicas historias legentium.	7
Signa quæ comitari ajunt cordis Polypum.	13
———— Ubi adsunt, adesse quoque Polypum sine dubitatione affirmari non convenit.	22
Signa adauctæ molis sanguinis proponuntur.	81

T

T Error non videtur coagulare sanguinem.	39
---	----

V

V Asa cerebri sanguifera sæpe multo sanguine distenduntur post mortem.	7
Vasa sanguinea in Polypis a nonnullis deprehensa in dubium revocantur.	57
Vipera venenum sanguinem coagulare non constat.	45

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. Frà Tommaso Manuelli Inquisitore, nel libro intitolato: *Andreae Pastæ Bergomatis Epistolæ ad Alethophilum duæ: Altera de Motu Sanguinis post mortem Altera de Cordis Polypo in dubium revocato*, non esser cosa alcuna contra la Santa Fede Cattolica; e parimente per attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi; concediamo Licenza a *Giovanni Santini*, Stampatore in Bergamo, che possa essere stampato osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite copie alle Pubbliche Librerie di Venezia e di Padova.

Dat. li 5. febbrajo 1736.

(Michel Morosini Cav. Rif.

(

(Pietro Grimani Cav. Proc. Rif.

Agostino Gadaldini Segret.

ER.

ERRATA SIC CORRIGITO

Pag.	4.	Lin.	17.	infra	infra
	15.		37.	portandns	portandus
	53.		10.	sigillis	tigillis
	61.		30.	sepas	sepas
	31.		3.	équi	équi

